

ἐλευθερία, καὶ ἡ Ἀγγλία, διὰ μυστικῆς πρὸς τὴν Τουρκίαν συνθήκης, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς τὰς Ἀσιατικὰς ἐπαρχίας. Κατὰ τὴν γλῶσσαν δὲ τοῦ ἱστορικοῦ Justin Mc Carthy : —

« Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἀνέλαβεν ἀπέναντι τῆς Τουρκίας τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀσφαλίσῃ τὰς Ἀσιατικὰς αὐτῆς ἐπαρχίας ἀπὸ πάσης εἰσβολῆς ..... κατὰ τύπους δὲ ἐδέσμευσεν ἑαυτὴν δι' ὑποσχέσεως νὰ ὑπερασπίσῃ καὶ ἐξασφαλίσῃ τὴν Τουρκίαν κατὰ πάσης εἰσβολῆς ἢ ἐπιθέσεως, καὶ κατέλαβε τὴν Κύπρον ὅπως ἔχη οὕτω ἀποτελεσματικωτέραν ὑπεροχὴν θέσεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας νὰ διεξαγάγῃ τὸ τοιοῦτον αὐτῆς σχέδιον ».

Ἐντεῦθεν καταφαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ Παλαιστίνη, ὡς μία τῶν Ἀσιατικῶν ἐκείνων ἐπαρχιῶν, διατελεῖ ἤδη ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν ἐπίβλεψιν, καὶ τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν ἐκ μέρους τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως μεγαλειτέραν χαλαρότητα δσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δυσμενῶν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτικῶν συμφερόντων νόμων αὐτῆς. Ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῆς θείας προνοίας διάνοιξιν αὐτὴν τῆς Παλαιστίνης εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐπηκολούθησαν νέοι κατ' αὐτῶν διωγμοὶ εἰς τὴν «χώραν τοῦ βορρᾶ» — τὴν Ρωσσίαν καὶ Ρουμανίαν, — οἵτινες προὐκάλεσαν τὴν μετοικεσίαν πλήθους Ἰσραηλιτικῶν οἰκογενειῶν ἐκ τῶν χωρῶν ἐκείνων εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν γῆν. Ἀποτέλεσμα δὲ τοῦ τοιοῦτου τῶν περιστάσεων συνδυασμοῦ ὑπῆρξεν ὅτι, ἡ Παλαιστίνη, καὶ ἰδίως ἡ Ἱερουσαλήμ, αὐξάνει ταχέως εἰς Ἰουδαϊκὸν πληθυσμὸν τοῦ «ὀρθοδόξου» τύπου. Καὶ σήμερον οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Ἱερουσαλήμ ὑπερβαίνουν κατ' ἀριθμὸν πάσας τὰς λοιπὰς ἐθνικότητας ὁμοῦ λαμβανομένας, ἐνῶ ἐπὶ αἰῶνας ὄλους οὗτοι ἀπετέλουν μικρὰν τινα μειοψηφίαν.

Ἡ «Κῆρυξ τῆς νέας Ὑόρκης» (New York Herald), σχολιάζων πρὸ τινος τὸ ζήτημα τῆς καταλήψεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὴν ὑπ' αὐτῆς κατοχὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῆς Τουρκίας καὶ τῶν ἐπορχιῶν αὐτῆς, γράφει : —

« Ζῶμεν σήμερον εἰς αἰῶνα ταχύτητος καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἱστορία κατασκευάζεται ἐν μεγαλειτέρᾳ σπουδῇ. Οἱ πόλεμοι πρότερον διήρκουν ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν, καὶ ὁ πολιτισμὸς προεχώρει βραδέως. Ἡ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἐπικοινωνία, καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἀμοιβαία ὠφέλεια, διενεργεῖτο ἐπομένως λίαν βραδέως. Σήμερον ὅμως ὅ,τι δῆποτε ἐφευρίσκειται ἐν μιᾷ χώρᾳ

καθίσταται πάραυτα γνωστὸν εἰς ἄλλην, ἀπέχουσαν χιλιάδας μιλίων μακρὰν, καὶ σύμπας ὁ κόσμος δύναται νὰ αἰσθανθῇ ταυτοχρόνως τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐφευρέσεως εὐεργετήματα. Ἐν τῇ πολιτικῇ ἰδίῳ ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ πνεῦμα τῶν ἐπισπευδόντων γεγονότων. Τὰ σχέδια τῶν διπλωματιῶν ἀπῆλθον ἄλλοτε ὀλοκλήρους αἰῶνας ὅπως πραγματοποιηθῶσι. Τὴν σήμερον τὰ πλέον τολμηρότερα τῶν σχεδίων ἐκτελοῦνται ἐν βραχεῖ διαστήματι παρὰ τῶν ἐπινοούντων αὐτά, καὶ ὁ χάρις μιᾶς ἡπείρου μεταβάλλεται ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος. Πόσον ταχέως διαδέχονται ἄλληλα τὰ γεγονότα, καὶ δημιουργεῖται ἡ ἱστορία, γίνεται κατάδηλον μετὰ ἐξαιρετικῆς ὄλως σαφηνείας ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ μαγνητικοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος .....

Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς σκηνῆς τῶν συγκρουομένων συμφερόντων κεῖται ἡ Παλαιστίνη—γῆ τόσον ἀγαπητὴ εἰς τε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς Χριστιανούς καὶ Μωαμεθανούς. Οἱ διπλωμάται ἀποφαίνονται δι' αὐτὴν εἶναι ἡ κλεῖς τῆς ὄλης τοποθεσίας τοῦ ζητήματος. Ἐξ ἀπόψεως δὲ τῶν συμφερόντων τῶν συμπατριωτῶν τῶν ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα, ἕκαστος αὐτῶν δὲν ἀποκρῦπτει δι, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μεγάλης εὐφορίας τῆς χώρας, ἣτις κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διετήρει ἑκατομμύρια, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν πλεονεκτημάτων, τὰ ὅποια εἰς παρωχημένας ἡμέρας κατέστησαν τοὺς λιμένας αὐτῆς θέατρον δράσεως καὶ πλούτου, καὶ τὰ ὅποια ἀνέδειξαν τὴν Τύρον καὶ Σιδῶνα παροιμιώδεις ἐν τῇ ἐποχῇ των, λαμβανομένου ἐπίσης ὑπ' ὄψιν δι' ἡ χώρα αὕτη κεῖται ἐν τῇ διασταυρώσει τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, καὶ ἐπομένως εἰς θέσιν ἐξόχως θαυμασίαν, ἢ κατοχὴ τῆς Παλαιστίνης εἶναι εἰς τὴν πατριωτικὴν καρδίαν ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ζήτημα ἐξαιρετικῶς περιπόθητον. Ὁ Ἱστορικὸς διατείνεται δι, τὸ πρῶτον ἀναγραφόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ διεθνῆς ἐπεισόδιον εἶναι ἡ ἐπιδρομὴ τῆς Παλαιστίνης. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δ' ἐκείνης καὶ ἰένευσθεν αὕτη ἀπετέλεσε κέντρον ἐνδιαφέροντος. Ἐπομένως οὗτος, ἐξ ὀφείας αὐτοῦ ἀπόψεως ἐξετάζων τὰ πράγματα, ἐνδιαφέρεται διὰ τὸ μέλλον τῆς Παλαιστίνης. Ὁ θρησκευτικὸς δὲν δύναται νὰ εὔρη λόγους ὅπως ἐκφράσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὅποῖον, ἐξ ἰδίας του καὶ οὗτος ἀφειρησίας κρίνων, λαμβάνει εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν οὗτος ὀνομάζει Ἀγίαν Γῆν: Δι' αὐτὸν πᾶς λίθος αὐτῆς ἀποτελεῖ ἔπος, καὶ πᾶν δένδρον τῆς ποίημα: Ὁ ὀξύνοος ἔμπορος ἀφ' ἑτέρου παρατηρεῖ δι, ὅποτιαν τὸ Ἀσιατικὸν σιδηροδρομικὸν δίκτυον καταρτισθῇ, τὸ ὅποῖον δὲν δύναται εἰμὴ νὰ γείνη ἅμα ὡς μόνιμός τις κυβέρνησις ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, ἢ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Παλαιστίνης θέλει καταστήσει αὐτὴν ἐπικράτειαν εἰς τὴν ὁποίαν θέλουσι συμπίπτει ὄλαι αἱ μεγάλαι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ, αἱ μεταφέρουσαι τὰ Ἀσιατικὰ προϊόντα εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς καὶ Ἀμερικανικὰς ἀγοράς, καὶ τ' ἀνάπαλιν διότι ὅπως τὸ ἐμπόριον τῶν τριῶν ἡπείρων συνηντᾶτο εἰς τὰ ὄρια αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Σολομῶντος, τοιοῦτοτρόπως θέλει ρέει καὶ πάλιν τὸ ἐμπόριον τοῦ μέλλοντος τῶν ἰδίων ἡπείρων εἰς τὸ αὐτὸ εὐνοούμενον κέντρον. Οὔτε δύναται ὁ τοιοῦτος νὰ μειριάσῃ κατ' ἐλάχιστον τὰς ἐλπίδας του, διότι ἡ πραγματοποίησις αὐτῶν φαίνεται ἀπέχουσα. Ἐχων ὑπ' ὄψιν του τὴν ταχεῖαν αὔξησιν καὶ ἀνάδειξιν μιᾶς

πόλεως ὡς τῆς τοῦ Σικάγου, ἢ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, τὴν ἀστραπιαίαν μεταροπὴν ἐρήμων ἐκτάσεων εἰς πολυπληθεῖς Πολιτείας, σημειοῦ ἀπλῶς διὰ «τὰ γεγονότα διαδέχονται ἄλληλα ταχέως σήμερον», καὶ ἀναμένει.

«Ἄλλ' ἐνῶ, ὁπωσδήποτε, αἱ Μεγάλοι Χριστιανικαὶ Δυνάμεις ἴστανται μὲ σιδηροφράκτους χεῖρας ἕτοιμοι νὰ ἀρπάσωσι τὴν ἐποφθαλμιωμένην καὶ πειραστικὴν λείαν, ἐνῶ ὁ ἐτοιμοθανὴς κυρίαρχος ἀφίνει νὰ πίπτῃ αὐτὴ ἀπὸ τῶν χειρῶν του, ἱστορικὴ τις μορφή προβάλλει αἴφνης εἰς τὸ μέσον καὶ διακηρύττει. «Ἡ χώρα αὕτη ἀνήκει εἰς ἐμέ.» Μόλις δ' αἱ δυνάμεις στρέφουσι νὰ ἴδωσι τὸν λαλοῦντα, ἀναγνωρίζουσιν αἴφνης τὸν Ἰουδαῖον, τὸ τέκνον τοῦ πατριάρχου ὅστις ἔζησεν εἰς Παλαιστίνην ὅτε ἐγένετο ἡ πρώτη ἐν αὐτῇ ἐπιδρομή, καὶ ὅστις θὰ ἔχαιρε νὰ ἴτο παρῶν ἡδὴ καὶ **λάβῃ ταύτην**, καθ' ὃν χρόνον ἡ κατοχὴ αὐτῆς συζητεῖται μετὰ τριάκοντα ἕξ ὀλοκλήρους αἰῶνας.

«Ὅποια θανατοσὶα σύμπτωσις!»!, ἀναφωνοῦσι. «Δὲν εἶναι οὐδόλως σύμπτωσις, λέγει ὁ Ἰσραηλίτης, αὐτὸς εἶναι ὁ προορισμὸς μου, ἡ γῆ αὕτη ἀνήκει εἰς ἐμέ».

«Ὅσον ἐπισκοπήσωμεν ἤδη συντόμως τὴν θέσιν τοῦ Ἰουδαίου ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ τοῦ μέλλοντος τῆς Παλαιστίνης. Τὰ ἔθνη γεννῶνται ἐξ ἰδεῶν. Ἐκ τῆς ἰδέας τῆς Γερμανικῆς ἐνότητος προέκυψε ἡ Γερμανικὴ Αὐτοκρατορία, διακηρυχθεῖσα εἰς τὸν κόσμον ἐκ Βερσαλιῶν διὰ τῶν Γαλλικῶν τηλεβόλων, ἀνταπαντησάντων τὸ Ἄμην εἰς τὰς Γερμανικὰς εὐχὰς διὰ τὴν εὐδόωσιν καὶ εὐημερίαν τῆς. Ἐκ τῶν κραυγῶν «*Italia irridenta*» ἐγεννήθη ἡ νέα Ἰταλία τῆς σήμερον, ἡ βουὴ τῶν ὁποίων κραυγῶν θὰ ἀφυπνίσῃ καὶ πάλιν τὰς Μεσογειακὰς ἀκτίας. Ἐκ τῶν παραδόσεων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἐδημιουργήθη ἡ νέα Ἑλλάς. Ἐκ τούτων δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τίνι τρόπῳ αἱ ἀπ' αἰῶνων τρεφόμεναι βλέψεις καὶ ἐλπίδες τῶν Ἰσραηλιτῶν πρόκεινται εἰσέτι νὰ πραγματοποιηθῶσιν. Ἐνῶ δὲ αἱ Χριστιανικαὶ αὐταὶ δυνάμεις τελείως συναινοῦσιν διὰ εἰς τὸν Ἰουδαῖον ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνήκει ἡ Παλαιστίνη, διότι αὐτὸς καὶ μόνος ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἶναι εἰδικῶς διὰ προσόντων πεπρωτισμένος ὅπως ἀναπτύξῃ τὸ μέλλον τῆς γονίμου ἐκείνης χώρας, καὶ διότι ἡ παρ' αὐτοῦ κατοχὴ τῆς Παλαιστίνης ἤθελε διαλύσει τοὺς φόβους τῶν ἀντιζήλων Δυνάμεων, — ἡ ἐγκατάστασις, ἀφ' ἑτέρου, τοῦ Ἰσραήλ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἤθελεν εἶσθαι πρᾶξις δικαιοσύνης, καὶ ἀξία ἐξιλέωσις διὰ τὰ φρικώδη ἀδικήματα τὰ ὅποια ἔχουσι διαπραχθῆ κατ' αὐτοῦ — τοῦ μάρτυρος τῆς ἱστορίας.

«Ὅσον δ' ἀφορᾷ αὐτοὺς τούτους τοὺς Ἰσραηλίτας οὐδ' εἶναι κἄν ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν πόσον οὗτοι ἐπιποθοῦσι τὴν εἰς τὴν γῆν τῶν ἀποκατάστασιν τῶν. Τὴν 9ην τοῦ μηνὸς αὐτῶν Ἄβ, νηστεύουσι διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ ναοῦ τῶν καὶ διὰ τὰς τὸ γεγονὸς αὐτὸ συνοδευσάσας ἐθνικὰς αὐτῶν συμφορὰς. Δὲν παρέρχεται πρῶτα καὶ ἑσπέρα χωρὶς νὰ προσευχηθῶσιν, «Σύναξον ἡμᾶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς γῆς.» «Ἐπίστρεψον τὸν λαὸν ἡμῶν ὡς τὸ πάλαι Κατοίκησον ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἰερουσαλήμ». Αἱ λέξεις δ' αὐταὶ προφέρονται εἰς πᾶσαν χώραν καὶ πόλιν ἔνθα εὐρίσκειται Ἰουδαῖος — τοῦτέστιν ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον. Ἡ

τοιαύτη αὐτῶν εὐσιμότης ὑπερβαίνει σχεδὸν πᾶν ὄριον μέχρι τῆς σήμερον δὲ οἱ ἐξ Ἰσπανίας Ἰσραηλίται, εἰς πάσας τὰς χώρας τοῦ κόσμου, θέτουσιν ὀλίγον κῶμα ἐκ Παλαιστίνης ἢ *tierra santa* (ιεράν γῆν), ὡς τὸ ὀνομάζουσιν, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν νεκρῶν των — ἡ ὁποία πρᾶξις αὐτῶν εἶναι τόσον ποιητικὴ καὶ παθητικὴ ἐκδήλωσις καὶ ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης των πρὸς τὴν Ἁγίαν γῆν.

«Ὅταν ὁ σιδηρόδρομος φθάσῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ Μεσσίας ἔρχεται», λέγουσιν ἀναφερόμενοι εἰς τὸ χωρίον Ἑσαίου ξστ'. 20, ἔνθα ὁ προφήτης, ἐν ὁράσει, βλέπει τοὺς ἐξορίστους ἐπιστρέφοντας διὰ πάντος μεταγωγικοῦ μέσου, καὶ μεταξὺ τῶν μέσων τούτων διὰ τοῦ ὅτι οὗτος ὀνομάζει ἐκεῖ «**Κιρκάρθ**», τὴν ὁποίαν λέξιν, ἐκδόσεις τινὲς τῶν Γραφῶν, ἐν αἷς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ τοιαύτη, μεταφράζουσι «ταχύδρομα ζῶα», ἡ ὁποία ὅμως μετάφρασις εἶναι ἀναμφιβόλως ἐσφαλμένη. Πλεῖστοι ὅσοι Φιλολογοὶ παράγουσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ **κάρθ**, κλίβανος, φοῦρνος, καὶ τοῦ **κιρκάρθ**, ἄγω, διευθύνω, κινῶ — βεβαιοῦντες ὅτι ὁ προφήτης ἐπενόησε καὶ ἔπλασεν οὕτω εἰδικὴν τινα λέξιν δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐδείχθη εἰς αὐτὸν ἐν ὁράσει, καὶ διὰ τῆς ὁποίας λέξεως δηλοῖ ἀμαξοστοιχίαν ἐν ταχυτάτῃ κινήσει. «Ὅταν Νικόλαος βασιλευσῇ ἢ ἀπολύτρωσις ἡμῶν πλησιάσει», εἶναι ἄλλη μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων παράδοσις, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ τοῦ Ἑσαίου ξγ'. 4, ἐκ τοῦ ὁποίου χωρίου οἱ Ἑβραῖοι ἐξάγουσιν, (ἐκ τοῦ ὅτι οὗτοι ὀρίζουσι «**Ράοσ Τεμπόθ**,») τὴν ἔννοιαν, «**Σύμπας ὁ Ἰούδας θὰ ἀκούσῃ καὶ θὰ ἴδῃ τὴν πτώσιν Νικολάου, Ἀυτοκράτορος τῆς Μοσχοβίας, ἐξ αἰτίας τῆς καταθλίψεως τῶν υἱῶν Ἰούδα καὶ μετὰ τὸ γεγονός τῆς πτώσεως μας θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ πραγματικὴ ἡμῶν ἀπολύτρωσις, καὶ πλησίον, ἐπὶ θύραις, θὰ κεῖνται αἱ διὰ τοὺς υἱοὺς Ἰούδα χαρμόσυνοι ἀγγελίαι περὶ τοῦ προφήτου Ἑλίας τοῦ Θεοβίτου**». Ταῦτα, καὶ ἄλλα παρόμοια πρὸς ταῦτα, εἶναι λίαν σπουδαῖα, καθ' ὅσον ὅλα ταῦτα διακηρύττουσι τὰς ἐλπίδας καὶ προσδοκίας τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ.»

Πόσον ἐντόνως ὑπομνήσκειται ἡμῖν διὰ τῶν ἀνωτέρω μέχρι ποίου βαθμοῦ καὶ κοσμικοὶ ἀκόμη ἄνθρωποι πλησιάζουσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς καὶ νὰ γνωρίζωσι τοῦτο, ὡς π. χ. διὰ τῆς φράσεως ὅτι ὁ Ἄβραάμ «**θὰ ἔχαιρε νὰ εὐρίσκετο παρῶ καὶ λάβῃ τὴν γῆν**» τῆς ἐπαγγελίας ὡς κτῆσιν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων του, τριάκοντα καὶ ἕξ ὄλους αἰῶνας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοῦτο, τὸ ὁποῖον τινες ἤθελον θεωρήσει ὡς ποιητικὴν πιῆσιν, αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσιν ὅτι θέλει εἶσθαι πραγματικὸν γεγονός. Διότι, ὡς εἶδομεν ἤδη, * ὁ Ἄβραάμ, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ὁ Ἰακώβ, μετὰ τοῦ Δανιὴλ καὶ πάντων τῶν ἁγίων προφητῶν, θέλουσι «τελειω-

* Τόμος Α'. Κεφάλ. 1Δ'.

θῆ» — ἐξεγειρόμενοι ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν τελείαν ἀνθρωπίνην κατάστασιν, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Εὐαγγελίου θὰ ἔχη ληφθῆ ἐν δόξῃ (Ἐβρ. ια΄. 40), καὶ θέλουνσι ἀποτελέσει τοὺς «ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν» (Ψαλμ. με΄. 16), τοὺς ἐπιγείους καὶ ὄρατους ἀντιπροσώπους τοῦ Χριστοῦ, τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἀοράτου ἄρχοντος **Ἡ Γῆ τῆς ἐπαγγελίας** ἐδόθη εἰς τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον καὶ θέλει λάβει αὐτὴν ἐν τῷ μέλλοντι, διότι μέχρι τοῦδε «δὲν ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς οὐδὲ βῆμα ποδός». — Πράξ. ζ΄. 5.

Ἐπιστολή τις δημοσιευθεῖσα εἰς τινὰ ἡμερίδα τοῦ Σικάγκου εἶναι ἀξιοσημεῖωτος μαρτυρία περὶ τῆς βαθμιαίας προόδου τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ τῶν προετοιμασιῶν διὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ λαοῦ αὐτῆς μέλλουσαν τοῦ Θεοῦ εὐλογίαν αὕτη ἔχει ὡς ἐξῆς: —

Ιερουδαλήμ, Νοεμβ. 23, 1887.

Αἰσθάνεμαι μεγάλην χαρὰν ἀναγγέλλων ὑμῖν περὶ τῶν ἐνδόξων γεγονότων τῶν ὁποίων παριστόμεθα μάρτυρες ἐπὶ ἑξ ἡδὴ ἔτη, καθ' ἃ διαμένομεν ἐνταῦθα. Ὅποτιαν ἀφίχθημεν ἐνταῦθα, πρὸ ἑξ ἐτῶν, ἡριθμούμεθα ἐν ὄλῳ δεκατέσσαρες ἄνδρες καὶ πέντε παιδιά. Ἐνῷ δὲ ἐταξιδεύομεν ἐφ' ἀμάξης ἐξ Ἰόππης μεγάλην ἐντύπωσιν προὔξενησεν ἡμῖν ἡ ἐρήμωσις τῆς γῆς. Οὐδὲ σημεῖον κἄν πρασίνης χλόης ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ πανταχοῦ. Αἱ ἐλαταὶ καὶ ἄμπελοι ἦσαν ἐπὶ τοσοῦτον κεκαλλυμέναι ὑπὸ τοῦ φαιοῦ κονιορτοῦ τοῦ θερμοῦ καὶ καταξήρου θέρους, ὥστε οὐδέποτε ἠδύνατο τις νὰ φαντασθῆ διὰ διεσώζοντο πράσινα φύλα ὑπὸ τὸν παχύν ἐκεῖνον κονιορτόν, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐν γένει ἐφαίνετο κατάξηρος ἐκ θεμελίων. Ἄλλ' ἔκτοτε οὐδέποτε πλέον εἶδομεν αὐτὴν εἰς παρομοίαν κατάστασιν. Ἐκαστον ἔτος καθίσταται πρασινωτέρα, καὶ ἡδὴ πολλαὶ ἐκ τῶν γυμνῶν ἐκείνων πλευρῶν τῶν λάφων καλύπτονται ὑπὸ ἀμπελώνων καὶ ἐλαιῶνων, ἐντελῶς μεταβαλόντων τὴν ὄψιν τῆς χώρας.

«Ποία ἡ αἰτία τῆς μεγάλης αὐτῆς μεταβολῆς; θὰ ἐρωτήσητε. Ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη διὰ τοιοῦτον ὅπως ἐπέφερον ἅπαν αὐτὸ τὸ κακὸν ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης, τοιοῦτον τρόπον θέλει ἐπιφέρει μεγάλας εὐλογίας εἰς αὐτὴν, αἱ δὲ εὐλογίαι αὗται πασιφανῶς ἔχουσιν ἀρχίσει ἐρχόμεναι διὰ τῆς ἀποστολῆς περισσοτέρας βροχῆς, παρ' ὅσον ποτὲ ἔχει βρέξει ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ αἰώνων. Ὁ Θεὸς ἀποστέλλει ἡδὴ λαμπρὰς ραγδαίας βροχὰς, καὶ πυκνὰς δρόσους, ἐκεῖ ἔνθα οὐδέποτε ἀπ' αἰώνων συνέβαινε παρόμοιον τι καὶ πρὸς τοῦτοις ἐξαποστέλλει νέφη κατὰ τὸ θέρος, γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἦν ὄλως ἄγνωστον πρὸ εἴκοσι καὶ πλέον ἐτῶν. Ταῦτα μειριάζουσι τὴν θερμότητα ἐπαισθητῶς, ὥστε νὰ μὴ ἀποξηραίνηται οὕτω τὸ ἔδαφος. Πρὸ πέντε ἐτῶν ἔξαπε-

στείλε, κατὰ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστιον (μῆνας κατὰ τοὺς ὁποίους οὐδέποτε πρότερον συνήθιζε νὰ βρέχη), βροχὴν διαρκέσασαν ἐπὶ τρεῖς ὥρας εἰς τὴν Ἰόππην, καὶ ἐπὶ δέκα ἕξ ὥρας εἰς τὴν Δαμασκὸν ἄφθονα δ' ἐπίσης βροχὴν εἰς τὰ περίξ, οὕτως ὥστε αἱ Ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἐσχολίασαν τὸ γεγονός ὡς ἀπόδειξιν ὅτι τὸ κλίμα τῆς Παλαιστίνης ὑφίσταται μεταβολήν. Ἐπίσης, ὁπόταν ἡμεῖς ἤλθομεν ἐνταῦθα, ἄλλιοι, πολὺ ὀλίγοι Ἰουδαῖοι ἐπανήρχοντο εἰς τὴν χώραν ταύτην. Ἄλλ' οἱ ἀνὰ τὴν Ρωσσίαν Γερμανίαν καὶ ἄλλας χώρας λαμβάνοντες χώραν κατ' αὐτῶν διωγμοὶ ἤρξαντο ἐκδιώκοντες αὐτοὺς ἐκεῖθεν. Εἰς πείσμα δὲ τῶν ἀπαγορευτικῶν τοῦ Σουλτάνου διαταγμάτων, οὗτοι ἤρξαντο ἐρχόμενοι καὶ ἐγκαθιστάμενοι ἐνταῦθα, ἀγοράζοντες γαίας, φυτεύοντες καὶ οἰκοδομοῦντες, καὶ λαμβάνοντες εἰς χεῖράς των τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας, οὕτως ὥστε σήμερον ὑπάρχουσι πολὺ περισσότεραι χιλιάδες ἐξ αὐτῶν παρ' ὅσοι ἦσαν ὅτε τὸ πρῶτον ἤλθομεν ἐδῶ.

Ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως ἡ Ἱερουσαλήμ εὐρίσκεται σήμερον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων καὶ ὁ Ἰουδαῖος δὲν διατελεῖ πλέον ὑπὸ τὴν πύρροναν τοῦ Μωαμεθανοῦ ὡς ἦτο πρότερον. Πρὸς τοῦτοις βαίνοσι γοργῶς εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν ὅλως νέας πόλεως, ἐν ἀκριβεστάτῃ συμφωνίᾳ πρὸς τὴν εἰς Ἱερμ. λα'. 38—40; λβ'. 43—44 διδομένην περιγραφὴν, εἰς τρόπον ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ Τοῦρκοι παρατηροῦσι τοῦτο, καὶ λέγουσι πρὸς ἀλλήλους: «Τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἶναι ἀπὸ Θεοῦ, καὶ τί δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ πράξωμεν;» Τί δὲ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν εἰς ὅλα ταῦτα, ἢ ὅτι ὁ Θεὸς ἐκπληροῖ ὅλον ἐν τὸν Λόγον Του ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, καὶ τὴν Διαθήκην Αὐτοῦ τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸς τὸν Ἀβραάμ; Ἡμεῖς δὲ παριστάμεθα μάρτυρες ὅλων τούτων».

Μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐνεργηθεῖσαν κατάθλιψιν καὶ τυραννίαν, εὐρίσκομεν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη πλουτίσαντας καὶ πολλαχῶς ὑπερέχοντας εἰς βαθμὸν μὴ ἐπιδεχόμενον σύγκρισιν πρὸς τοὺς Ἐθνικοὺς γείτονάς των. Εἰς πλείστας δὲ περιπτώσεις, μετὰ τῆς εἰς πλοῦτον καὶ ὑπεροχὴν ἀνυψώσεώς των, δειγνύεται ἐν αὐτοῖς ἡ φιλάνθρωπος φιλοδοξία ἵνα τὰ πλοῦτη των ταῦτα δαπανήσωσι πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ γένους. Συνεταὶ δὲ καὶ καλῶς διευθυνόμενα προσπάθειαι πολλὰ ἔχουσι μέχρι τοῦδε ἐπιτελέσει πρὸς τὴν τοιαύτην διεύθυνσιν. Ἡ προσοχὴ δὲ τῶν σκεπτομένων, τόσον ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὡς ἐπίσης καὶ ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἐφελκύεται εἰς τὴν τοιαύτην τροπὴν τῶν Ἰσραηλιτικῶν πραγμάτων.

Εἶναι δὲ πασιφανὲς ἐκ τε τῶν δηλώσεων διαπρεπῶν Ἰσραηλιτικῶν ἐφημερίδων, καὶ τῶν διαφόρων ἐν ἐνεργείᾳ ἤδη

διατελούντων κινήματων διὰ τὸν ἀποικισμόν τῆς Παλαιστίνης, καὶ διὰ ὑποστήριξιν καὶ ἀνάδειξιν τῶν ἤδη ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ, οὗ χιλιάδες ἤδη ἐπιστρέφουσι μὲ πρόθυμα καὶ ἐνεργὰ βλέμματα εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.

Ἡ τοιαύτη τροπὴ τῶν Ἰουδαϊκῶν πραγμάτων χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1878. Ἡ τοιαύτη δ' ἐξέλιξις τῶν γεγονότων, ἀπὸ τῆς ρηθείσης χρονολογίας, ἐπέφερε καὶ ἐπιφέρει ἀξιοσημείωτον ἀφύπνισιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, τὰ ὅποια πάντα εἶναι καθ' ἑαυτὰ ἀξιοσημείωτα σημεῖα τῶν καιρῶν.

Ἐκ τῆς Ἐφημερίδος «**Ἰουδαϊκὸς Κόσμος**» (Jewish World) (Αὐγούστου 20, 1886), παραθέτομεν, ὡς παράδειγμα, τὰ ἐπόμενα : —

«*Ρήγματα ἤρχισαν ἐμφανιζόμενα εἰς τὰ νέφη τὰ ὅποια μέχρι τοῦδε τόσον ἀπαισίαν ἔρριπτον οὐρανὸν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γῆς. Τὸ μέλλον τῆς δυστυχῆς ἐκείνης χώρας, ἦν ἐπὶ τοσοῦτον περιετύλισεν ἀδιαπέραστον σκοτός, ἄρχεται ἀμυδρῶς λαμπρυνόμενον. Αἱ δὲ ὑποφώσκουσαι ἀκτῖνες εὐτυχιστέρας καταστάσεως πραγμάτων κεῖνται εἰς ἐγγυτάτην πλέον ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ὑπολογισμῶν. Δύο κυρίως ἰδρύματα εἶναι προωρισμένα νὰ διαδραματίσωσι σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Ἰουδαίων. Ἡ ἐν Ἰόππῃ Γεωπονικὴ Σχολή, καὶ τὸ ἰνστιτούτον Lionel de Rothschild, πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ ἢ ἡδυνάμεθα δὲ νὰ προσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ τρίτον, τὸ ὑπὸ τὴν ὄνομασίαν Montefiore Testimonial Fund, τὸ ὅποσον, διὰ τῶν παροτρύνσεών του πρὸς σύμπηξιν κοινοτήτων, καὶ τῆς ἀνεγέρσεως παρ' αὐτοῦ εὐθηνῶν οἰκημάτων, συνεισέφερε μεγάλως εἰς περίθαλψιν, ἐξοικονόμησιν καὶ μετριάσιν τῶν ταλαιπωριῶν καὶ δυσχερειῶν τῆς κατ' οἶκον ζωῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ. Δι' ὅ,τι κυρίως ἐνδιαφερόμεθα πρὸς τὸ παρὸν, σημειοῦντες τ' ἀνωτέρω, εἶναι ὅτι τὸ μέλλον τῶν ἐν Παλαιστίνῃ Ἰουδαίων δὲν παρίπταται πλέον σκοτεινόν. Ὑπάρχουσι ἤδη ἀφ' ἑνὸς μὲν, τοιαῦτα ἐν ἐνεργείᾳ μέσα διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἅτινα σοφῶς σχεδιασθέντα καὶ νοημόνως διοργανωθέντα, ἐφαρμόζονται ἐνδελεχῶς. Ἀφ' ἐτέρου δὲ ὁ λαὸς ἀπηύδησε πλέον ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῆς ἀδρανείας των, καὶ ἐπιδεικνύουσι ὅλον ἐν αὐξουσῶν τάσιν ὅπως ἐπωφεληθῶσι τῶν διὰ τὴν παλινόρθωσιν καὶ ἐγκατάστασιν των καταβαλλομένων προσπαθειῶν. Ταῦτα πάντα εἶναι κατάστασις πραγμάτων κατάφορος μὲ εὐτυχεῖς συνεπειάς, καὶ δὲν ὑπάρχει Ἰσραηλίτης ὅστις νὰ μὴ ἀναλογισθῇ ταῦτα μετ' εὐχαριστήσεως.»*

Εἰς ἓνα δὲ ἐκ τῶν ἐπομένων ἀριθμῶν τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος, τὸ κύριον αὐτῆς ἄρθρον, ὑπὸ τίτλον, «**Τὸ Μέλλον τῆς**

Παλαιστίνης», τελειώνει διὰ τῶν ἐξῆς : —

« Μετὰ τῆς τελευταίας εἰσορῆς τοῦ γεωργικοῦ στοιχείου εἰς τοὺς διὰ τῶν κληροδοτημάτων τῶν Μοντεφιόρε, Χίρς καὶ Ροσχίλδ ἰδρυνθέντας ἀποικισμούς, ἀνάγκη νὰ εὐρεθῶσι πρόθυμοι χεῖρες νὰ ἐργασθῶσιν εἰς τὴν ἀναμορφωμένην χώραν, ὁπότε « ἡ ἔρημος θέλει ἀνθίσσει ὡς ῥόδον » πρόθυμοι χεῖρες καὶ πρόθυμοι καρδίαι, αἷτινες ἤθελον ἐξημερώσει τὴν Ἁγίαν Γῆν ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς μακρᾶς νυκτὸς τοῦ θανάτου αὐτῆς, καὶ ἐπαναφέρει εἰς φῶς καὶ ζωὴν τὴν ἐθνικὴν ἐστίαν τῶν Ἰουδαίων. »

Ἐτέρα τις ἐφημερίς, « Ὁ Ἰουδαϊκὸς Ἀγγελιοφόρος » (The Jewish Messenger), λέγει :

« Καθ' ὃν χρόνον οἱ ἄνθρωποι διατελοῦσιν ἀπερροφημένοι εἰς τὰς μικροφρονιίδας των, κυμαινόμενοι ἀλληλοδιαδόχως μεταξὺ ἐλπίδων καὶ φόβων, ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ σταθερὰ πορεία τῶν ἀνθρωπίνων γεγονότων χωρεῖ ὅλον ἐν εἰς τὰ πρόσσω, καὶ ἀκατασχέτως πρὸς τὴν τελειοποίησιν, τὴν ἐκπλήρωσιν ἀναποφεύκτου τινὸς νόμου, ὁ ὁποῖος διέπει πάσας τὰς ἀνθρωπίνους ἐνεργείας. Οἱ ἄνθρωποι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑψοῦσι τὰς μικροσκοπικὰς αὐτῶν φωνάς, ὡς ἂν θὰ ἠδύναντο νὰ σταματήσωσι τὸ ρεῦμα τοῦτο τῆς προόδου καὶ ἀναχαιτίσωσι τὴν διαταγὴν τοῦ Αἰωνίου. Ἐξίσου θὰ ἠδύναντο οὗτοι ν' ἀποπειραθῶσι νὰ σταματήσωσι τὸν νόμον ὅστις κυβερνᾷ τὸ σύμπαν. Τὰ γένη ἔχουσι νὰ διατρέξωσιν ὠρισμένην τινὰ πορείαν εἰς τὸν κόσμον, τόσον, ὅσον καὶ τὰ ἄοιρα, τὰ ὁποῖα λάμπουσιν εἰς τὸ ὑπεράνω ἡμῶν κυανοῦν στερέωμα τὸ δὲ γένος Ἰσραήλ εἶναι ὁ λαμπρὸς ἀπλανὴς ἀστήρ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν. Καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς περιπλανήσεις διετέλεσε πιστὸς εἰς τὴν πορείαν αὐτοῦ. Ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ προωράθη καὶ προελέχθη ἡ δὲ τελικὴ αὐτοῦ ἐπιστροφὴ καὶ ἀποκατάστασις εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν εἶναι γεγονὸς προπεφητευμένον. Ὅτι ἡ προφητεία αὕτη εὐρίσκειται ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς, τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν μαρτυροῦσι τοῦτο. Αὕτη ἐκπληροῦται τόσον ἡσύχως καὶ ἀθορύβως, καὶ τόσον βαθμιαίως, ὥστε μόνον ὅσοι ἐπέστησαν τὴν προσσχὴν των ἐπὶ τοῦ ζητήματος κατανοοῦσι τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐπιτελουμένου ἔργου.

« Ἡ Παλαιστίνη εἶναι ζήτημα πολιτικῆς ἀνάγκης διὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν γένος. Ἡ ἐγκατάστασις τοῦ ἔθνους ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῇ σημαίνει τὴν ἔτι ἅπαξ ἀνύψωσιν πάντοδ τοῦ Ἰσραήλ. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ θέτει τὸν Ἰσραήλ ὡς ἔθνος μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς παρέχει δὲ εἰς τὸν Ἰουδαῖον τὴν πολιτικὴν ἐκείνην δύναμιν καὶ τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν προοισίαν. Ταῦτα καθιστῶσιν αὐτὸν πολίτην τῆς ἰδίας αὐτοῦ χώρας, καὶ παρέχουσιν εἰς αὐτὸν διαβατήριον μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς..... Τοῦτο ἐνδεχόμενον νὰ φανῇ ἀκατόρθωτον εἰς τὸν ὄντα ἀπερροφημένον ἐν τῷ λογιστηρίῳ του, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν βιβλίων του, εἰς τὸν ἀφωσιωμένον εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῶν κερδῶν καὶ τῶν ζημιῶν του, καὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις εἶναι βουτηγμένος εἰς τὴν εὐμάρειαν καὶ τὰς κοινωνικὰς ἡδονὰς καὶ τέρψεις ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τόσον κατάδηλον

ὅσον αὐτὸς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας εἰς παντα τὸν μελετῶντα τὸ πολιτικὸν ὠροσκόπιον.

«Τῆς πολιτικῆς αὐτονομίας πραγματοποιουμένης, οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον διεσπαρμένοι Ἰουδαῖοι δὲν θὰ συρρεύσωσιν εἰς Παλαιστίνην ἐν σώματι. Ὑπάρχουσι 300,000 Ἰσραηλιτῶν ἐν Ἀσίᾳ, 400,000 ἐν Ἀφρικῇ, καὶ 5,000,000 κατοικοῦσιν εἰς τὴν Εὐρώπην Ἐκ τούτων ἡ Παλαιστίνη θὰ ἀντλήσῃ τὴν ζωὴν τῆς ἐπανορθώσεως. Ὁ Ἀμερικανὸς γεννηθεὶς Ἰσραηλίτης θὰ μείνῃ ἀναμφιβόλως καὶ πάλιν Ἀμερικανός. Ἐὰν δέ ποτε ἤθελεν ἐπιποκῆθῃ τὴν Ἀγίαν Γῆν, τοῦτο ἤθελε πράξει χάριν τέρψεως καὶ περιγηθήσεως, καὶ ὅπως ἴδῃ μίαν τόσον διάσημον χώραν, ἣτις ὑπῆρξεν ἢ γενέτειρα τοῦ ἡρωϊκοῦ αὐτοῦ γένους.

«Δυνατὸν ν' ἀντιταχθῇ ὅτι, ἀπὸ γεωγραφικῆς ἀπόψεως ἡ Παλαιστίνη τυγχάνει λίαν μικρὰ ὥστε νὰ ἐξασκήσῃ πολλὴν πολιτικὴν, διανοητικὴν, ἢ ἠθικὴν ἐπιρροὴν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Εἰς τοῦτο ἀπαντῶμεν ὅτι εἰς τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους ἡ Ἑλλὰς ἦτο δύναμις, καὶ ὅτι, εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἡ μικρὰ νῆσος Βρετανία εἶναι δύναμις. Τί εἶναι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ γεωγραφικῆς ἀπόψεως θεωρούμενα; Ὅτι καθιστᾷ τὰ ἔθνη μεγάλα εἶναι ἢ νοημοσύνη, ἢ ἠθικὴ δύναμις καὶ ἢ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια, καὶ οὐχὶ ἢ ἔκτασις τοῦ ἐδάφους. Ἡ νοητικὴ δὲ καὶ ἠθικὴ δύναμις εἶναι ἐκεῖνα ἅτινα θὰ καταστήσωσι τὸν Ἰσραὴλ διάσημον μεταξὺ τῶν ἐθνῶν».

«**Ὁ Ἰουδαϊκὸς Χρονογράφος**» («The Jewish Chronicle») γράφει: —

«Τὸ κίνημα εἶναι ἀκατάσχετον: Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεχώμεθα ὅπως ἰστάμεθα μὲ ἐσταυρωμένας χεῖρας, καθ' ὃν χρόνον ἢ νέα αὕτη ἐξοδος λαμβάνει χώραν. Ἡμεῖς οἱ Ἰσραηλίται πρεσβεύομεν, ἐπὶ δύο χιλιάδας ἔτη ἤδη, ὅτι ἡ συντέλεια τῶν αἰώνων τῶν δεινοπαθημάτων τὰ ὅποια διήλθομεν θὰ φθάσῃ μόνον ὅταν καὶ πάλιν λάβωμεν κατοχὴν ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πατέρων μας. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκπνεύσῃ ἢ πεποίθησις αὕτη καθ' ὃν χρόνον φαίνεται προσεγγίζουσα εἰς τὴν ἐκπλήρωσίν τῆς; Ἡ, εἶναι λογικὸν νὰ προσδοκῶμεν ὅτι ἡ ἐπιστροφή ἡμῶν θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ μέσων τόσον μυστηριωδῶν, καὶ ἐκτὸς τῆς συμπράξεως ἀνθρωπίνων ὄντων; Ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ τὴν βουλὴν καὶ τὸ θέλημα Αὐτοῦ διὰ τῆς θελήσεως τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν δὲ αἱ προφητεῖαι μέλλωσι νὰ ἐκπληρωθῶσι, τοῦτο θὰ γείνη μέσῳ τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως καὶ μέσῳ τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν. Ταῦτα ἐνδέχεται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὑψηλὰ ζητήματα ὥστε νὰ συσχετισθῶσι πρὸς τὸ πρακτικὸν σχέδιον τῆς ἐγκαταστάσεως ὀλίγων τινῶν Ἰσραηλιτικῶν ἀποικιῶν ἐν Παλαιστίνῃ. Ἀλλ' ἐκ τοιούτων μικρῶν ἐνάρξεων, οἷα ἢ παροῦσα, προκύπτουσι συχνάκις τὰ μεγάλα γεγονότα ἢ δὲ ἐπιστροφή μικροῦ τινος ἀριθμοῦ Ἰουδαίων εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ὑπενθυμίξῃ ἡμᾶς περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ κατορθωτοῦ τῆς μεγάλης ἐπιστροφῆς εἰς τὴν ὁποίαν ὅλη ἡ Ἰουδαϊκὴ ἱστορία καὶ πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε Ἰουδαϊκαὶ βλέψεις ἀτενίζουσιν».

Ἐκτὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἄλλοι ἔξοχοι καὶ διαπρεπεῖς

διάνοιαι ἐν τῷ κόσμῳ διαβλέπουσι καὶ σχολιάζουσι τὴν ἀνατέλλουσαν ὑπεροχὴν τοῦ Ἰσραήλ ἐν τῷ κόσμῳ. **Επὶ παραδείγματι, παρατηρήσατε τὰ ἐπόμενα ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Central Presbyterian» —**

«Ἀντὶ σημείων θανάτου, τὸ Ἰουδαϊκὸν σῶμα δεικνυεὶ ὅλονεν αὐξάνουσαν ζωτικότητα. Ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀποσβεσθῶσιν ἢ καταποθῶσιν οὗτοι. Διέρχονται ἀπὸ χώρας εἰς χωρὰν ὅπως γείνωσι πράγματι κύριοι καὶ ἐπικρατήσωσιν ὅπουδῆποτε ὑπάγουσιν. Ἐγένοντο οἱ κυριώτεροι γαιωκλήμονες ἐν Γερμανία καὶ Οὐγγαρία, καὶ βαίνουσι πλουτίζοντες ὅλονεν ἐν Ρωσσία. **Εἶναι οἱ μεγαλείτεροι τραπεζίται ἐν Λονδίῳ καὶ Παρισίοις καὶ εἰς τὰ κέντρα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου. Κατὰ τὰ δέκα τελευταῖα ἔτη οἱ Rothschilds (Ροσχίλδαι) ἐδάνεισαν 100,000,000 λίρ στερλ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Αὐστρίαν, Πρωσσίαν, Γαλλίαν, Ρωσσίαν καὶ Βραζιλίαν.**»

Ὁ Λόρδος Shaftesbury τῆς Ἀγγλίας ἔλέγεν ἐσχάτως —

«Μεγάλη ἀντιζηλία ὑπάρχει κατὰ τοῦ θαυμασίου τούτου λαοῦ ὅστις προβάλλει ἥδη εἰς τὸ μέδον. Ὅποῖον δὲ περιέργον σημεῖον τῶν καιρῶν εἶναι τὸ δι, ὅπουδῆποτε εὕρισκονται Ἰσραηλίται. ἢ θὰ ὑπερέχωσι πάντων ὥστε νὰ καταδιώκωνται, ἢ θὰ εἶναι οἱ μᾶλλον ὑπέροχοι ἀνθρώποι, ὥστε νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἡγεσίαν εἰς πάντα τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα! Διάσημός τις πολίτης τοῦ Βερολίνου ἠρωτήθη, «Ποῖος εἶναι ὁ λόγος τοῦ ἰσχυροῦ αὐτοῦ Ἀντι-Ἰσραηλιτικοῦ αἰσθήματος, τὸ ὅποῖον τρέφετε ὑμεῖς οἱ ἐν Βερολίῳ, καὶ ἀνὰ ὄλην τὴν Γερμανίαν;» **Εἰς τὴν ἐρώτησιν δὲ ταύτην οὗτος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς «Θὰ σᾶς εἶπω. Οἱ Ἰσραηλίται οὗτοι ἐὰν εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ἐμπόριον, καθίστανται οἱ πρῶτοι ἔμποροι. Ἐὰν ἐπιδώσωσιν εἰς τραπεζιτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἀναδεικνύονται οἱ πρῶτοι τραπεζίται. Ἐὰν οπουδάσωσι νομικά, γίνονται οἱ διαπρεπέστεροι δικηγόροι ἢ ἐὰν φιλολογίαν, μᾶς καταβάλλουσιν ὄλους. Εἰς οἰονδήποτε στάδιον καὶ ἂν εἰσέλθωσιν ἐκδιώκουσιν ἐκεῖθεν τοὺς Ἐθνικούς καὶ σᾶς βεβαιῶ, κύριε, τὸ τοιοῦτον ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα ν' ἀνεχθῶμεν.»**

«Ἡ καταδιώξις τῶν Ἰουδαίων ἐν Ρωσσία καὶ Πολωνία δὲν προέρχεται ἐκ θρησκευτικῶν ἢ ἐθνικῶν αἰτίων. Οὐδὲν ἀπολύτως ἔχουσι νὰ κάμωσι ταῦτα μὲ τὸν τοιοῦτον διωγμὸν. Οἱ Ρῶσσοι θὰ ἠδύναντο νὰ καταδιώξωσιν ἐπίσης καὶ πάντα ἄλλον λαὸν εἰς τὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας θέσιν εὕρισκόμενον. **Λάβετε ὑπ' ὄψιν διὸ οἱ Ἰσραηλίται κατέχουσιν ἐπὶ ὑποθήκῃ μέγα μέρος ἐκ τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς Ρωσσίας! διὸ μέγα μέρος τῶν χωρικῶν, καὶ πλεῖστοι ὅσοι καταστηματαρχαί, ἀνὰ σύμπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν, διατελοῦσιν εἰς αὐτοὺς χρεωφειλέται. Πᾶσα δὲ μοναδικὴ εὐκαιρία ἣτις παρουσιάζεται εἰς τὸν Ρωσικὸν λαὸν πρὸς διαρπαγὴν καὶ λαφυραγωγίαν τῶν Ἰουδαίων εἶναι σχεδὸν βέβαιον διὸ δὲν θὰ τὴν ἀφήσωσιν νὰ τοῖς διαφύγῃ. Ἐν τῇ καταστροφῇ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐγγράφων των, οἱ Ρῶσσοι ἀπαλλάσσονται ἀπὸ ἔγγραφα διὰ τῶν ὁποίων τυγχάνουσιν δεδεσμευμένοι, καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῶσι κατ'**

αὐτῶν ὡς ἀποδείξεις. Διὰ τοῦτο, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει περιουσία δυναμένη νὰ οἰκειοποιηθῇ παρὰ τοῦ Ρώσου, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ εὐρίσκητε πάντοτε τὸν Ρωσικὸν λαὸν ἐξεγειρόμενον κατὰ τῶν Ἰουδαίων».

Ἡ ἐπομένη περικοπὴ εἶναι ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ γνωστοῦ ἀνὰ τοὺς φιλολογικοὺς κύκλους μυθιστοριογράφου κ. Charles Reade ὅστις, πρό τινων ἐτῶν, ἐπεστράφη εἰς Χριστὸν διὰ τῆς μελέτης τῶν Γραφῶν ἡ ρηθεῖσα ἐπιστολή του ἐδημοσιεύθη εἰς τινὰ Ἀγγλικὴν ἐφημερίδα :

«Τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος, καίτοι διατελοῦν εἰσέτι ὑπὸ νεφελῶν περιστάσεων, θέλει τελικῶς ἀνακτῆσαι τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ γῆν, ἥτις πασιδῆλως ἀναμένει τὸν λαὸν τοῦτον. Αἱ προφητεῖαι εἶναι σαφεῖς ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐπὶ δύο σημείων ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο: «Ὅτι οἱ Ἰσραηλιταὶ μέλλουσι ν' ἀνακτῆσωσι τὴν Παλαιστίνην, καὶ νὰ κυριαρχήσωσι πραγματικῶς ἀπὸ τοῦ Λιβάνου μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ ὅτι τὸ γεγονός αὐτὸ ἔσεται τὸ πρῶτον σειρᾶς ὄλης ἄλλων γεγονότων καὶ μεταβολῶν, ὅπερ μέλλει νὰ ὀδηγήσῃ εἰς εὐρυτάτας βελτιώσεις τῆς καταστάσεως τοῦ δυστυχοῦς καὶ πάσχοντος ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τῆς κτίσεως ἐν γένει. Ἡδὴ ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἐνδοξόν τι συμβησόμενον, τόσον βέβαιον, ὅσον τὸ ὅτι ὁ ἥλιος μέλλει νὰ ἀνατείλῃ τὴν αὐριον. Ἡ μόνη ἐν τούτῳ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ ἥλιος μέλλει ν' ἀνατείλῃ εἰς ὠρισμένην τινὰ ὥραν, καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ θὰ λάβωσι κατοχὴν ἐπὶ τῆς Συρίας, καὶ θὰ ἀνακτῆσωσι τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν δόξαν, εἰς ἀπροδιώριστόν τινὰ ἡμέραν. Ἀναμφιβόλως ἀδυναμία τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ ἄγνωστος ἡμέρα σημαίνει ἀπομακρυσμένην χρονολογίαν. Τὸ τοιοῦτον, ἐντούτοις, συμπέρασμα δὲν εἶναι λογικόν. Καθῆκον δὲ βεβαίως τῶν νουνεχῶν καὶ σωφρονούντων ἀνθρώπων εἶναι νὰ ἔχωσιν ἀνοικτούς τοὺς ὀφθαλμούς των εἰς τὰ προπορευόμενα τοῦ γεγονότος τούτου σημεῖα, καὶ προσφέρωσι τὴν ταπεινὴν αὐτῶν σύμπραξιν, ἐὰν ποτε ἔν τῷ τόσῳ μέγαν προνόμιον ἤθελε χορηγηθῆ εἰς ἡμᾶς.

«Ὁ παρὼν αἰφνίδιος διωγμὸς τῶν Ἰουδαίων εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔθνος ἔνθα οὗτοι κατοικοῦσι πολυπληθέστατοι—δὲν ἐνδέχεται νὰ εἶναι προδρομικόν τι σημεῖον, καὶ προειδοποίησις ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας, ὅτι ἡ διαμένουσα αὐτῶν πόλις, ἡ διαρκὴς αὐτῶν κατοικία, δὲν εἶναι ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ταρταρίο; Ἡ Παλαιστίνη δύναται ἀποκλειστικῶς ν' ἀποικισθῇ διὰ τῶν ἐν Ρωσίᾳ Ἰουδαίων καὶ μόνον, ἔνθα τρία ἑκατομμύρια Ἰουδαίων ζῶσιν ἐν τρόμφῳ καὶ φόβῳ διὰ τὴν ζωὴν καὶ περιουσίαν τῶν. Οἱ ἐπίλοιποι θ' ἀκολουθήσωσι κατόπιν. Ἡ ἱστορία εἶναι καθρέπτῃς ἐκ τῶν ὀπισθεν ἡμῶν. Ὅ,τι δὴποτε Ἰουδαῖοι ἔπραξαν Ἰουδαῖοι δύνανται νὰ πράξωσιν. Οἱ Ἰουδαῖοι εἶναι λαὸς μεγαλοφυΐας. Ἡ μεγαλοφυΐα δὲ δὲν περιορίζεται ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θελήσεως, ὑπὸ τῆς ἐξέως, ἢ ὑπὸ τῶν συμβεβηκότων. Τὶ ἔδοκίμασεν ὁ λαὸς οὗτος καὶ ἀπέτυχεν; Ἐξ αὐτῶν ἀνεδείχθησαν πολεμισταί, νομικοί, γεωργοί, καὶ εἰς πάντα ταῦτα τὰ ἐπαγγέλματα

πρωτεύοντες καὶ ὑπερέχοντες πάντων !! Καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνει ἑαυτήν.

Οὗτοι θέλουσι διαπρέψει καὶ πάλιν καὶ κατασιῆ μεγάλοι ἐν ταῖς τέχναις τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου οἱ δὲ ἐχθροὶ των θὰ τακῶσι πρὸ αὐτῶν ὡς χιῶν ἐπὶ προκυμαίας. Ἐὰν ἤθελε φανῆ δι' ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς βοηθείας ἄλλου τινὸς ἔθνους καὶ ἀρχὰς, μακάριον θέλει εἶδθαι τὸ ἔθνος ὅπερ ἠθέλε προδφέρει αὐτοῖς ταύτην τὸ ἔθνος δὲ τὸ ὁποῖον καταδιώκει αὐτοὺς θέλει κατασιῆ παράδειγμα ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ ἓνα τρόπον ἢ ἄλλον. Ἐπομένως, ἐὰν οἱ ἡγέται τῶν Ἰουδαίων συμβῆ νὰ ἀποφασίσωσι τὸν ἀποικισμὸν τῆς Παλαιστίνης ἐκ τῶν ἐν Ρωσσίᾳ Ἰουδαίων, συνεπεῖα τῶν τελευταίων ἐκεῖ σφαγῶν, ἅς προσφέρωμεν εἰς αὐτοὺς δωρεὰν πλοῖα, ναύτιας, χρῆμα — δι' ὅποτε ἤθελον μᾶς ζητήσῃ οὗτοι. Τοῦτο θὰ ἦτο πολὺ καλλιτέρα ἀπασχόλησις τοῦ ἐθνικοῦ χρήματος, παρὰ τὴν ἀγορὰν Αἰγυπτιακῶν, Βραζιλιανῶν, ἢ Περουβιανῶν χρεωγράφων.

Ἰουδαϊκὴ τις παροιμία τῶν τελευταίων χρόνων λέγει : —

«Ὅταν ὁ σιδηρόδρομος φθάσῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὁ Μεσσίας ἔρχεται» καὶ αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὴν συμβολικὴν παράστασιν περὶ σιδηροδρόμου τὴν ὑπὸ τῶν προφητῶν Ναοὺμ (β'. 3—5) καὶ Ἡσαίου (ξστ'. 20). Καὶ βεβαίως, ἡ παροιμία δὲν ἠσιτόχησε καὶ κατὰ πολὺ τοῦ σημείου. Διότι ὁ σιδηρόδρομος ἔφθασεν ἤδη εἰς Ἱερουσαλήμ «ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐτοιμασίας Αὐτοῦ» — ἐν τῷ καιρῷ τῆς παρουσίας τοῦ Μεσσοῦ.

Ἡ ἐπομένη περικοπὴ, ἣν λαμβάνομεν ἐκ τοῦ ἡμερησίου τύπου κέκτηται ἐνδιαφέρουσαν σχέσιν πρὸς τὸ ζήτημα : —

«Ὁ Γαλιλαῖος εἶχε δίκαιον : ὁ κόσμος κινεῖται. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἐστρώθη ἤδη ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἰόππην ἐπὶ τῆς Μεσσογείου ἐπὶ 31 μιλίων ἀποστάσεως, ἧτις Ἰόππη εἶναι ὁ ἀρχαῖος λιμὴν τῆς Ἰουδαϊκῆς πρωτεύουσῆς, καὶ ἡ θέσις τῆς ἐκφορτώσεως τῶν κέδρων, διὰ τῶν ὁποίων ἠκοδομήθη ὁ ναὸς Ἰουδαῖός τις ἐξ Ἱερουσαλήμ, Ἰωσήφ Ναμπῶν ὀνομαζόμενος, Ὁθωμανὸς ὑπήκοος, ἔλαβε παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὸ προνόμιον πρὸς τοῦτο. Τὸ προνόμιον τοῦτο ἰσχύει διὰ 71 ἔτη. Ἡ δὲ ὑπολογιζομένη δαπάνη τοῦ ἔργου εἶναι 1,250,000 φράγκα. Τοιοῦτοτρόπως, ὅθεν ὁ πολιτισμὸς εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Παλαιστίνῃ. Ὁ δέκατος ἔννατος αἰὼν ἔφθασεν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ὅποταν ἡ πρώτη ἀτμάμαξα ἐσφύριξεν εἰς Ἱερουσαλήμ.»

Ἡ ἐπομένη ἐπιστολὴ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ ἀνταποκριτοῦ Ἀμερικανικῆς τινος ἐφημερίδος (Pittsburg, Dispatch), δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ ρηθείσῃ ἐφημερίδι, ἐπιβεβαιοῖ τὴν πρόοδον τῶν πραγμάτων ἐν Παλαιστίνῃ, καὶ ἰδίως ἐν Ἱερουσαλήμ :

Ἱερουσαλήμ, Ἰουλίου, 22, 1889.

Αἱ τριάκοντο ἐπὶ τῶν τεσσαράκοντα χιλιάδων κατοίκων τῆς Ἱερουσαλήμ εἶναι Ἰσραηλίται. Ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνας ἀπηγόρευεν εἰς αὐτοὺς τὸ νὰ διαμένωσιν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ πλεον τῶν τριῶν ἑβδομάδων, ἤδη, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ξένων κυβερνήσεων, παραλύει τοὺς τοιοῦτους περιορισμούς τῆς καὶ σήμερον οἱ Ἰουδαῖοι ἔρχονται ἐνταῦθα κατ' ἑκατοντάδας. Οὗτοι ἐπιδίδονται ἄμεσως εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἔχουσι ἤδη εἰς χεῖράς των μέγα μέρος τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἱερουσαλήμ. Τινὲς ἐξ αὐτῶν πεποιθήσιν δι' ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ προφητεία τῆς Γραφῆς, δι' τὰ κατοικήσωσι καὶ πάλιν εἰς τὴν γῆν των, θὰ ἐκπληρωθῇ, εἶναι πλέον ἐγγύς. Παράδοξός τις φυλὴ ἐκ τῶν νοτίων τῆς Ἀραβίας ἀξιοῖ δι' ἔσχεν ἀποκάλυψιν δι' πρέπει νὰ ἀφήσωσι τὴν ἔρημον τῶν χώρων καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς Παλαιστίνην. Οἱ Ἰουδαῖοι οὗτοι κατῴκουσιν εἰς Ἰεμένην τῆς Ἀραβίας κατὰ τὰ 2,500 παρελθόντα ἔτη. Οὗτοι κατάγονται ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Γὰδ, ἀνεχώρησαν δ' ἐκ Παλαιστίνης 700 ἔτη πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Οὗτοι φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πλεῖστα ὄσα πολύτιμα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦσι περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν, καὶ ἀσχολοῦνται ἤδη εἰς τὴν γεωργίαν πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ κατὰ τῶν Ἰουδαίων διωγμὸς ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ ἀναγκάζει πολλοὺς ἐξ αὐτῶν νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα ὑπάρχουσι δ' ἐπίσης ἀπειράριθμοι Πολωνοὶ καὶ Ἰσπανοὶ Ἰουδαῖοι ἐν Ἱερουσαλήμ. Οἱ περιορισμοὶ καὶ ἀπαγορεύσεις περὶ ἐγκαταστάσεως τῶν Ἰουδαίων ἐν Παλαιστίνῃ πρακτικῶς ἐξέλιπον. Πρὸ πενήτηκοντα ἐτῶν 32 καὶ μόνον Ἰουδαῖκαὶ οἰκογένειαι κατῴκουσιν καθ' ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ, ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν Παλαιστίνην ἦτο μόνον 3,000. Τώρα εἶναι σχεδὸν 50,000 εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν, καὶ τὰ τρία τέταρτα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ ἀποτελοῦνται ἐξ αὐτῶν. *

Ἄξιοπερίεργος λαὸς εἶναι οὗτοι! Μὴ ὁμοιάζοντες ποσῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Οὗτοι συγγενεύουσι μᾶλλον πρὸς τὸν τύπον τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ὑπῆρξαν ἐνταῦθα κατὰ τὸ παρελθόν. Οἱ πληθυσμοί, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα συνεπείᾳ τῶν διωγμῶν, βοηθοῦνται, σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν, ὑπὸ τῶν διαφόρων Ἰουδαϊκῶν συναγωγῶν ἀνὰ ὄλον τὸν κόσμον.

Ἐν τῶν μεγαλειτέρων θεαμάτων τῆς Ἱερουσαλήμ εἶναι ὁ τόπος τοῦ θρήνου τῶν Ἰουδαίων ἔνθα κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν συναθροίζονται ἕξωθεν τῶν τειγῶν τοῦ Τεμένους τοῦ Ὁμάρ, τὸ ὁποῖον εἶναι ᾠκοδομημένον ἐπὶ τῆς τοποθεσίας τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, καὶ μετὰ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κεκλιμένας πρὸς τοὺς λίθους, θλίβονται ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσεύχονται εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν γῆν καὶ πάλιν

* Σ. Μ. Ὁ ἀνταποκριτὴς ἐκτίθησιν ἀπλῶς τὰ γεγονότα κατὰ τὸ 1889, δηλ. τὰ πρὸ 20 ὄλων ἐτῶν. Ἄλλ' ἔκτοτε ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸ τριπλάσιον καὶ πλέον ἔν τε τῇ Ἁγίᾳ Γῆ καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ὄλον ἐν αὐξάνει.

εἰς τὸν ἐκλεκτὸν Αὐτοῦ λαόν. Τὸ ἔθνος τοῦτο διετηρήθη παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἀποτελεῖ ἕν ἐκ τῶν μᾶλλον θλιβερωτέρων θεαμάτων. Ἐπεσκέφθη τὴν ἐν λόγῳ σκητὴν τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα. Ἐντὸς στενοῦ τινος χώρου περιστοιχιζομένου ὑπὸ ἐλλεινῶν οἰκοδομῶν ἐπὶ λιθίνων πλακῶν κατεφθαρμένων καὶ κοιλωθέντων πλέον ἐκ τῶν γυμνῶν ποδῶν χιλιάδων Ἰουδαίων, μακρὰ σειρὰ ἀνδρῶν μὲ μακροὺς χιτῶνας, καὶ γυναικῶν μὲ σάλια ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ἴσταντο κατέναντι τοίχου ἐκ μεγάλων τεμαχίων μαρμάρου, ὅστις ὑψοῦτο πλέον τῶν 50 ποδῶν ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν των, μὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κεκλιμένας προσευχόμενοι καὶ κλαίοντες. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἔφερον μακρὰν λευκὴν γενειάδα καὶ ἀργυροειδεῖς βροστίχους. Ἄλλοι ἦσαν ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας των ἐξεπλάγη δὲ ὅταν εἶδον τὴν μορφήν τῶν τοιούτων συνταρασσομένην ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκ συγκινήσεως. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ἔφερον εἰς χεῖρας καὶ μίαν ἐφθαρμένην ἐκ τῆς χρήσεως Ἑβραϊκὴν Ἀγίαν Γραφήν ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν ὅλον τὸ πλῆθος αὐτὸ ἐξερρηγνύετο εἰς εἶδος τι ψαλμωδίας, ἑνὸς λευκότριχος ἐξ αὐτῶν διευθύνοντος καὶ ὀδηγοῦντος, τῶν δὲ λοιπῶν ἀντιφωνούντων εἰς τὴν ἐπὶ τὸν ἄνω ἐκείνην. Τὸ ἄσμα ἦν εἰς παράδοξόν τινα γλῶσσαν, ἀλλ' ἢ μετὰ φρασίς αὐτοῦ ἔχει ὡς ἑξῆς : —

Ὁ Διευθύνων. — Διὰ τὸ ἀνάκτορον, τὸ ὅποῖον εἶναι ἡρημωμένον —

Ἀντιφώνησις. — Καθήμεθα μεμονωμένοι καὶ θρηνοῦμεν.

Διευθύνων. — Διὰ τὰ τείχη τὰ κατεστραμμένα —

Ἀντιφώνησις. — Καθήμεθα μεμονωμένοι καὶ θρηνοῦμεν.

Διευθύνων. — Διὰ τὸν Βασιλέα ἡμῶν, ὅστις ἐγκατέλειπεν ἡμᾶς —

Ἀντιφώνησις. — Καθήμεθα μεμονωμένοι καὶ θρηνοῦμεν.

Διευθύνων. — Διὰ τοὺς μεγάλους ἡμῶν ἀνδρας, οἵτινες κεῖνται νεκροί

Ἀντιφώνησις. — Καθήμεθα μεμονωμένοι καὶ θρηνοῦμεν.

Διευθύνων. — Διὰ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν, οἵτινες προσέκοψαν —

Ἀντιφώνησις. — Καθήμεθα μεμονωμένοι καὶ θρηνοῦμεν.

Διευθύνων. — Διὰ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, οἵτινες κατεφρόνησαν Αὐτὸν —

Ἀντιφώνησις. — Καθήμεθα μεμονωμένοι καὶ θρηνοῦμεν.

Τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἔσματος αὐτοῦ δὲν δύναται τις νὰ ἐκτιμήσῃ ἂν δὲν τὸ ἀκούσῃ. Οἱ γέροντες καὶ αἱ κλαίουσαι γυναῖκες, οἵτινες φιλοῦσι τοὺς τοίχους, οἱ ὅποιοι διαχωρίζουσιν αὐτοὺς ἀπὸ ὅ,τι ἤτιό ποτε ἢ τοποθεσία τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, καὶ τὸ ὅποῖον καὶ σήμερον εἰσέει διὰ τὸν Ἰουδαῖον εἶναι τὸ ἀγιώτατον μέρος τῆς γῆς, τὸ παρὰ πάντων ἐν γένει ἐκδηλούμενον ἀληθές συναίσθημα, καὶ ἡ πίστις τὴν ὁποίαν οὗτοι δεικνύουσι προσερχόμενοι ἐναυθὰ ἀπὸ ἑβδομάδος εἰς ἑβδομάδα, καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, προξενοῦσιν ἀληθῶς θαυμασίαν ἐνεύπωσιν. Τὸ θέαμα τοῦτο εἶναι τὸ μᾶλλον παραδοξώτερον τῶν θεαμάτων τῆς παραδοξωτάτης ταύτης τῶν πόλεων.

Ὑπάρχουσιν ἤδη ὀκτὼ γεωργικοὶ ἀποικισμοὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Παλαιστίνης. Μία τοιαύτη γεωργικὴ σχολὴ πλησίον τῆς Ἰόππης ἔχει πλέον

τῶν ἑπτακοσίων μαθητῶν, καὶ μίαν γεωργικὴν ἔπαυλιν ἐκ 28,000 σιρεμμάτων. Αὕτη κεῖται εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Σαρῶν, ἔνθα κατῴκουν τὸ πάλαι οἱ Φιλιισταῖοι, καὶ ἔχει δέκάδας χιλιάδων ἀμπέλων καὶ ἐλαιῶν. Οἱ Τοῦρκοι εἶναι πολὺ ἐναντίοι εἰς τὸ νὰ πωλῶσι γαίας εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ἀλλ' οἱ δεύτεροι οὗτοι δεικνύουσιν ὅτι εἶναι τόσον καλοὶ γεωργοὶ ὅσον καὶ ἔμποροι ἢ δὲ ἐπιπέδωσις τῶν πέριξ τῆς Ἱερουσαλήμ λόφων μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Ἁγία Γῆ καλλιεργεῖται πολὺ μᾶλλον καλλίτερον ὑπ' αὐτοὺς παρ' ὅσον ἔχει καλλιεργηθῆ ὑπὸ τοὺς κατακτητὰς των. Μεγάλῃ ἔκτασις γῆς ἔξωθι ἀκριβῶς τῆς Ἱερουσαλήμ εὐρίσκειται ἤδη εἰς χεῖρας ἢ ἀτόμων Ἰσραηλιτῶν ἢ τῶν ἀγαθοεργῶν αὐτῶν ἰδρυμάτων.

« Ὁ Kos Behar, ὁ διευθυντὴς τῶν Ροδσχιλδείων Σχολῶν, μοι εἶπεν ὅτι οὗτοι ἠγόρασαν πρό τινος τὸ «Ξενοδοχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ,» καὶ θὰ τὸ ἐπιπροσθέσωσιν εἰς τὸ Σχολεῖόν των. Ὁ Σέρ Μωῦσῆς de Montefiore, ὁ διαχειριστὴς τοῦ κληροδοτήματος τὸ ὅποιον ἀφῆκε πλούσιός τις Ἰσραηλίτης ἐκ Νέας Ὁρλεάνης τῆς Ἀμερικῆς, ἔχει οἰκοδομήσει πλείστας καλὰς οἰκοδομὰς διὰ κατοικίας τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τῆς μεταξὺ Βηθλεέμ καὶ Ἱερουσαλήμ ὁδοῦ οὐκ ὀλίγα δὲ λειτουργοῦσιν Ἰουδαϊκὰ Νοσοκομεῖα.

« Μεταξὺ τῶν μετὰ πεποιθήσεως πιστευόντων ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ταχέως θὰ ἀνακτιήσωσι καὶ πάλιν τὴν Παλαιστίνην, ὑπάρχει ἀποικία τις ἐκ δεκαπέντε προσώπων, οἵτινες κατοικοῦσιν εἰς μίαν ὠραίαν οἰκίαν, ἐκτισμένην ἐπ' αὐτῶν ἀκριβῶς τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ οἵτινες εἰσι γνωστοὶ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «οἱ Ἀμερικανοί». Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν εἶναι Ἰουδαῖοι. Εἶναι Χριστιανοί, ἐλθόντες ἐνταῦθα ἐξ ὄλων τῶν μερῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἰδίως ἐκ τοῦ Σικάγκου, ὅπως ἀναμείνωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς προφητείας ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀναγεννήσῃ τὸν κόσμον, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ. [Οὗτοι δὲν βλέπουσιν ὅτι πρῶτον δέον νὰ συμπληρωθῆ ἡ ἐκλογή τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Εὐαγγελίου].

« Οὐδεμία, ἐντούτοις, ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἱερουσαλήμ προάγεται καὶ ἀναπτύσσεται ὁλονέν. Αἱ πλείστοι τῶν ὁδῶν τῆς εἶναι ἤδη καλῶς ἐστρωμένοι, ἢ δὲ ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς πόλεως ἐβελειώθη μεγάλως. Ἡ ἐκτὸς τῶν τειχῶν Ἱερουσαλήμ εἶναι τόσον μεγάλη ὄση καὶ ἡ ἐντὸς τῶν τειχῶν πόλις πληροφοροῦμαι δὲ ὅτι ἡ ἀξία τῶν οἰκοπέδων ὑψώθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ Ἁγία Γῆ κέκτηται ἤδη μεγάλην κτηματικὴν ἀξίαν. Μανθάνω ὅτι κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Ἰόππης, ἀκριβῶς ἔξωθι τῆς πύλης, ἡ κτηματικὴ ἰδιοκτησία ὑπερετεμήθη ἐντὸς ἐνὸς ἔτους κατὰ ἑκατοντάδας ἑκατοντάδων ἐπὶ τοῖς ἑκατόν. Τμημα ἐδάφους, τὸ ὅποιον ἀνήκει εἰς ἓν τῶν ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων, εἶχεν ἀγορασθῆ μόλις πρό τινος καιροῦ ἀντὶ 2,500 φράγκων. Ἡ ἀξία του ἤδη ἀνῆλθεν εἰς 40,000 φράγκα καὶ οὔτε δύναται ν' ἀγορασθῆ καὶ ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τούτου. Μία τελεγραφικὴ γραμμὴ ἐκτείνεται ἐντεῦθεν μέχρι τῆς θαλάσσης, καὶ Ἐταιρεία τις διωργανώθη πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ τῆς Ἰόππης μέχρι τῆς Ἱερουσαλήμ. Διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς, ἡ Ἱερουσαλήμ ἀπέκτησεν ἀστυνομικὴν δύνα-

μιν' ἢ δὲ ἐν αὐτῇ ἐπικρατοῦσα τάξις εἶναι τόσον τελεία ὅσον καὶ ἐν τῇ Νέα Ὑόρκη».

Τὰ ἐπόμενα, περικοπέντια ἐκ τῆς ἐφημερίδος «Ἑβραιο-Χριστιανός», εἶναι ἐτέρα ἐνδιαφέρουσα ἀφήγησις τῆς ἐπιπέφωτος ἐνὸς Ἀμερικανοῦ Ἰσραηλίτου εἰς τὸν τόπον τῆς θρηνωδίας τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἱερουσαλήμ οὗτος γράφει: —

«Δαπανήσας ἀρκετὰς ὥρας εἰς ἐπισκέψεις τῶν Ἰουδαίων, ὁ γηραιὸς μου φίλος—εἰς Ραββίνος ἐκ τοῦ Κόβνου τῆς Ρωσίας, μοὶ ἐπρότεινεν ἔὰν ἤθελον νὰ μεταβῶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον τῆς θρηνωδίας, ὅπως θρηνήσωμεν ἐπὶ τῇ ἐρημώσει τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ προσευχηθῶμεν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἰσραήλ εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ δόξαν. «Ὡὰ σὰς συνοδεύσω», ἀπήντησα, «καὶ θὰ προσευχηθῶ θερμῶς ἵνα ὁ Θεὸς ἐπιπέψῃ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Ἰούδας θὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὸν Κύριόν του». Ἐπειδὴ δὲ ἦτο Παρασκευὴ μετὰ μεσημβρίαν, ὁπότε πλεῖστοι Ἰουδαῖοι συναθροίζονται διὰ προσευχὴν εἰς τὰ τεῖχη τοῦ ἀρχαίου ναοῦ, ἤνωθην καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν. Τὸ ἐκτυλιχθέν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου θέαμα ἦν ἀληθῶς ἀξιομνημόνευτον καὶ ἀλησμόνητον τοιοῦτον. Ἐνταῦθα παρῆσαν Ἰσραηλίται ἐξ ὅλων σχεδόν τῶν ἐθνῶν, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μὲ τὰς ἰδιορρυθμοὺς ἀνατολικὰς αὐτῶν ἐνδυμασίας, καὶ ἄλλοι περιβεβλημένοι τὰ **Ταλιθ** αὐτῶν (ἄμφιόν τι, χρησιμοποιοῦμενον ἐν ὥρᾳ προσευχῆς). Ἀνεγίνωσκον δὲ πάντες ὅσον ἠδύναντο μεγαλοφώνως τὸν κβ'. Ψαλμόν. *Γυναῖκες μετὰ μεγάλης σοβαρότητος ἀνέκραζον μεγαλοφώνως, «Θεέ μου, Θεέ μου, διατὶ μὲ ἐγκατέλιπες; Διατὶ ἴστασαι μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων τῶν στεναγμῶν μου; Θεέ μου, κράζω τὴν ἡμέραν, καὶ δὲν ἀποκρίνεσαι καὶ τὴν νύκτα, καὶ δὲν σιωπῶ.»* Οἱ ἄνδρες ὡσαύτως ἔκλειον καὶ ἀπεστήθιζον ψαλμοὺς, λιτανείας καὶ προσευχὰς. Πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν προσεκόλλων τὰ χεῖλη αὐτῶν εἰς νοὺς λίθους καὶ κατεφίλουν αὐτοὺς! Ἐνῶ δὲ ἠκροώμην τὰς παθητικὰς αὐτῶν προσευχὰς ἐνεθυμήθην τί οἱ Ραββῖνοι λέγουσιν ἐν τῷ **Ταλμούθ** — δι, «Ἀπὸ τῆς πυγερὰς τῆς καταστροφῆς τοῦ Ναοῦ, αἱ πύλαι τῆς προσευχῆς ἐκλείσθησαν καὶ ἤνοιξαν αἱ πύλαι τῶν δακρύων». Ὁ Ραββῖνος τότε μὲ περίλυπον ὕφος ἤρξατο ἀναφωνῶν:—

«Διὰ τὸ ἀνάκτορον τὸ ὁποῖον κεῖται ἡρημωμένον, κλπ.»

«Ἡ μάλλον συγκινητικωτάτη διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ θρηνωδία, λαμβάνει χώραν εἰς τὰς οἰκίας τῶν εὐσεβῶν Ἰουδαίων. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον περιτυλίσσουσιν ἑαυτοὺς μὲ τὰ **Ταλιθ** αὐτῶν, θέτουσι σιτάκτιν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, καὶ γονυπετοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Τότε μὲ μελαγχολικὴν μελωδίαν ἐπαναλαμβάνουσι τὸν ἐξῆς θρηνον:

«Φωνὴ κλαυθμοῦ ἐκ τῆς Ραμὰ τῶν παναρχαίων πύργων,
Θρήνου βοῆ ἐκ τῆς Σιών τῶν παναγίων λόφων
Ουαὶ! ἡ μνήμη τῶν τιμῶν, τοῦ πάλαι μεγαλειου,

Τοῦ θρόνου καὶ τοῦ στέμματος καὶ τοῦ ζενιθ τῆς δόξης,
 Εἶφος ἀπέμεινεν ὀξὺ σπαράσσον μου τὰ σπλάγχνα!
 Κι' ἡ μόνωσις ἡ ζοφερὰ ὀδυνηρᾶς χηρείας
 Εἶν' ἐφτάλιης τρομερὸς εἰς τῆς ψυχῆς τὸν πόνον.

«Νὺμφην ποτε περικαλλῆ Ἰεχωῶ μ' ἐκάλουν
 Ἄλλ' ἠδ' ἀπαρηγόρητος, ἔρημος, τεθλιμμένη,
 Τῆς ἐκδικησεως Αὐτοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τὸ βάρος
 Νὰ φέρω χωρὶς ἔλεος, κι' ἐν διωγμῶ, ἀφέθην!
 Συγκλαύσατε τὴν συμφορὰν, τέκνα ἔσκορπισμένα!
 Ἀνακουφισατέ μου σεῖς τὴν θλίψιν μὲ ἀγάπην.

«Ἀσύγκριτον περιωπῆς ὕψος ἐστερημένη,
 Κεῖμαι νῦν θῦμα μοχθηρᾶς ἐχθρῶν ἀλαζονείας
 Πάλ' ἡ καρδία μου σφοδρὰν ἀπέλπιδ ἀγωνίαν!
 Σφαδάζει ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς θείας καταδίκης!
 Αἰχμάλωτος, χηρεύουσα, μετανοῶ, στενάζω,
 «Ἡμάρτησα, ἀπεσιτάτησα τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ μου!»

«Περίλαμπρος Βασίλισσα τοῦ σύμπαντος ποι' ἤμην
 Νέφος χρυσοῦν, καὶ κόσμημα, καὶ ὄρος τοῦ Θεοῦ μου
 Διηρπαγμένη καὶ γυμνὴ κι' ἠτεκνωμένη πλέον
 Ὡς ἐξουθένημα ἔθνῶν λογιζομ ὑπο πάντων!
 Ἡ γῆ τῶν πρεσβυτέρων μου κατέπιε τὸ αἷμα
 Τὰ νήπιά μου ἔγειναν βορὰ σκληρῶν θηρίων

«Οὐδεὶς ὑπάρχει συμπονῶν εἰς ταῦτα τὰ δεινά μου;
 Οὐδεὶς συμπάσχων μετ' ἐμοῦ καὶ ἐν κᾶν δάκρυ χύνων;
 Οὐδεὶς ἀμβλύνων τὰ φρικτὰ βέλη τῆς δυστυχίας;
 Καὶ λέγων εἰς τὰ ἄσπλαγχνα καὶ ἐπηρμένα ἔθνη,
 «Μὴ χαιρετε, ἂν ἔπεσε θὰ ὑψωθῆ καὶ πάλιν,
 «Καὶ θὰ κληθῆ, ὡς ἄλλοτε, ἀγαπητὴ Κυρίου;»

«Θεὲ ἐλέους, ἄκουσον, ἐπίβλεψον Οἰκτίρμων
 Μ' εὐμένειαν ἐπίσκεψαι καὶ πάλιν τὴν Σιών Σου
 Εὐδόκησον οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἰσραὴλ νὰ ἴδουν
 Ἀνωρθωμένον, ἐνδοξον, περίβλεπτον, μέγαν,
 Τὸν οἶκον τῆς ἀγάπης Σου Κμ' ὕμνους λελυτρωμένων
 Καὶ ἀλληλουΐα χαρᾶς νὰ ψάλλουν αἰωνίως».

«Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν διαφόρων Ψαλμῶν, καὶ ἀφοῦ ἀναπέμψωσι πολλὰς προσευχάς, ἐγειρόμενοι ἐκ τοῦ ἐδάφους ἀναφωνοῦσιν. «Ἐκτινάχθητι τὸ χῶμα σηκώθητι, κάθισον.

Ἰερουσαλήμ λύσον τὰ δεσμὰ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου, αἰχμάλωτος θύγατερ τῆς Σιών».

«Ἀξιοσημείωτός τις προσευχή, ἣτις λέγεται κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ ἣτις ἔχει ἀναμφιβόλως σχέσιν πρὸς τὰ Ἦσα. ζ'.-14, ἔχει ὡς ἑξῆς : —

«Ἐν τῷ ἔλεει Σου Κύριε, εἰσάκουσον τὴν προσευχὴν τοῦ λαοῦ Σου: εἰς τὸν θρηνοῦντα Ἰσραήλ χάρισον τὸν πόθον αὐτοῦ. Ὡ Ἄσπις τοῦ Ἀβραάμ, ἀπόστειλον τὸν Λυτρωτὴν ἡμῶν, καὶ κάλεσον τὸ ἔνδοξον Αὐτοῦ ὄνομα Ἐμμανουήλ»:

Αἱ πλουσιώτεροι τάξεις τῶν Ἰσραηλιτῶν δὲν θὰ προσελκυσθῶσι βεβαίως οὐδὲ θὰ κινηθῶσι νὰ μετοικίσωσιν εἰς Παλαιστίνην, εἰμὴ ἀφοῦ περιοσότεροι ἀκόμη διωγμοὶ ἀναγκάσωσι πλείονας ἐκ τῶν πτωχοτέρων Ἰσραηλιτῶν νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς Παλαιστίνην, καὶ ἀφοῦ ὁ νεώτερος πολιτισμὸς προχωρήσῃ ἐκεῖ ἐπὶ μᾶλλον καὶ τότε ἀκόμη οὔτοι θὰ ἀναγκασθῶσιν εἰς τοῦτο κατὰ μέγα μέρος ἐξ ἰδιοτελῶν ἐλατηρίων, — καὶ ἰδίως ὁπόταν ὁ καιρὸς τῆς μεγάλης καὶ γενικῆς θλίψεως καὶ ἀναρχίας, ἡ ὁποία θέλει καταστήσῃ τὴν περιουσίαν καὶ ζωὴν ἥτιον ἀσφαλεστέραν παρ' ὅ,τι εἶναι τόρα εἰς ἄλλας χώρας. Τότε ἡ Παλαιστίνη, μακρὰν τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ τῆς ἀναρχίας, θὰ φαίνεται οὔσα λιμὴ ἀσφαλείας διὰ τὰς πλουσιωτέρας τάξεις τῶν Ἰουδαίων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν παροῦσαν ἀναλογίαν τῆς προόδου ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, τὰ ἐναπομένοντα ἐπὶ ἀκόμη ἔτη θὰ παρουσιάσωσι πολλὰ εἰσέτι γεγονότα ἐξελεχθησόμενα ἐν Παλαιστίνῃ.

Η ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΠΩΡΩΣΕΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ.

Ἐπάρχει ἕτερόν τι χαρακτηριστικὸν τῆς προφητείας ἐν σχέσει πρὸς τὸν κατὰ σάρκα Ἰσραήλ, τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὁποίου δεόν ν' ἀρχίσωμεν δεόν νὰ βλέπωμεν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐγνώρισεν ἡμῖν ὅτι, «Πώρωσις ἀπὸ μέρους τοῦ Ἰσραήλ γέγονεν, ἄχρις οὔ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ» — δηλαδή, μέχρις οὔ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν οἵτινες, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Ἰσραήλ, μέλλουσι ν' ἀποτελέσωσι τὴν πνευματικὴν φάσιν τῆς Βασιλείας, θὰ ἔχω-

σιν εἰσέλθει εἰς τὴν ὑψίστην αὐτὴν χάριν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνος ἀπερρίφθη, καὶ πρὸς τὰ πλεονεκτήματα τῆς ὁποίας οὗτοι, ὡς λαὸς, ἐξηκολούθησαν τυφλώτιοντες. Κατὰ τὴν πλήρη λοιπὸν τοῦ ρητοῦ σημασίαν, ἡ πώρωσις τοῦ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ, τοῦ ἄλλως Ἰακώβ ὀνομαζομένου, δὲν θέλει παρελθεῖ ἐωσοῦ ἢ ἐκλογὴ τοῦ πνευματικοῦ Ἰσραὴλ συμπληρωθῆ. Ρητῶς δὲ πληροφοροῦμεθα (Ρωμ. ια΄. 26) ὅτι ἡ παλινόρθωσις καὶ ἀπαλλαγὴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς τυφλώσεως καὶ τῶν προλήψεων αὐτῶν, θέλει προέλθει ἐκ (τοῦ ὄρους) Σιών. τῆς δεδοξασμένης Ἐκκλησίας, ἢ Βασιλείας. Ἄλλ' ὅπως ἡ Βασιλεία τῆς Σιών κατὰ βαθμὸν τινα ἤρξατο εἰς τὸ 1878, ὅποτε ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν ἀνέλαβεν εἰς ἑαυτὸν τὴν μεγάλην Αὐτοῦ δύναμιν ὅπως βασιλεύσῃ, καίτοι ἡ τάξις τῶν «ποδῶν» δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀναπτυχθῆ καὶ ἐνδοξασθῆ, οὕτως ἡ εὐνοια τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰακώβ, διὰ μέσου τῆς Σιών, δεόντως ἔσχε τότε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, καίτοι αὕτη δὲν θέλει ἔλθει ἐπ' αὐτῶν τελείως μέχρις οὗ τὰ τελευταῖα μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, «οἱ πόδες», δοξασθῶσιν ἐπίσης. Καὶ ὡς τὸ 1881 ἦν ἡ παράλληλος ἐποχὴ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ φωτός ἀπὸ τοῦ Ἰακώβ εἰς τοὺς ἐθνικοὺς, οὕτως ἐπίσης τὸ ἴδιον ἔτος δεικνύει τὸν χρόνον διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπιστροφῆς εἰδικοῦ φωτός καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν ἐπὶ αἰῶνος πεπωρωμένων Ἰουδαίων. Ἡ δὲ κατ' ὄνομα Ἐκκλησία, συμφῶνως πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν αὐτῆς πρότυπον, προσκόπτει ἤδη τυφλῶς, ἐνῶ μικρὸν αὐτῆς ὑπόλοιπον καὶ μόνον εὐλογεῖται. Πόσον ἔντινοι καὶ ἐναρμόνιοι τυγχάνουσιν οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην: «Μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβου εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται», κλπ.

Ἄλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰσραὴλ γενικὴ ἀναγνώρισις τοῦ ἀληθοῦς Μεσσίου καὶ τῆς βασιλείας Αὐτοῦ θέλει ἀναμφιβόλως συμβῆ ὑπὸ τοὺς ἀποκατασταθησομένους ἐπὶ γῆς πατριάρχας καὶ προφήτας, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν, τῶν ὁποίων ἡ τελεία ἐπαναφορὰ καὶ ἀποκατάστασις θέλει εἶσθαι τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἀφοῦ τὸ ὄλον «σῶμα» δοξασθῆ. Ἡ πώρωσις ὁμοίως αὐτῶν θέλει ἀρχίσῃ παρερχομένη πρότερον καὶ ἤδη μέγα τι κί-

νημα πρὸς τὸν Χριστὸν ἤρξατο ἰδίως μεταξὺ τῶν ἐν Ρωσσία Ἰουδαίων.

Ἀτενίζοντες πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην, τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν τυγχάνουσι τόσον ἐκπεφρασμένα ὥστε νὰ εἶναι λίαν ἐκπληκτικά. Τὸ ἀξιοσημείωτον αὐτὸ θρησκευτικὸν κίνημα τὸ μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Νοτίῳ Ρωσσίᾳ Ἰσραηλιτῶν, ὁδηγεῖ χιλιάδας ἐκ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὸ ν' ἀναγνωρίσωσι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς τὸν ἀπὸ πολλοῦ ὑποσχεθέντα Μεσσία, καὶ ν' ἀνομολογῶσι τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν ἁμάρτημα ἐν τῇ ἀπορρίψει καὶ σταυρώσει αὐτοῦ τὸ ἐν λόγῳ κίνημα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἶναι ἀποτέλεσμα ἐνεργειῶν ἐκ μέρους Χριστιανῶν Ἱεραποστόλων: Εἶναι κίνημα ὅλως ἀνεξάρτητον, προελθὸν ἐξ ἀποκλειστικῶς Ἰουδαϊκῆς πηγῆς καὶ ἐδάφους. Ὁ ἡγέτης τοῦ κινήματος αὐτοῦ ἦν Ἰουδαῖος, ὁ Κοσ Ἰωσήφ Ραβίνοβιτς, πρῶτην ἔμπορος, ἀκολούθως δὲ δικηγόρος, καὶ ἀνὴρ μεγάλης ἀπολαύων ὑπολήψεως μεταξὺ τοῦ λαοῦ του. Ὁ κ. Ραβίνοβιτς δὲν ἦτο Ἰουδαῖος Ραββῖνος, καὶ οὔτε αὐτὸς οὐδ' ἄλλος ἐκ τῶν ἡγετῶν τοῦ κινήματος ἦσαν κληρικοί, οἰασδήποτε θρησκευτικῆς αὐτῶν ἀποχρώσεως. Ἐν σχέσει πρὸς τὸ κίνημα τοῦτο παραθέτομεν ἕκ τινος ἄρθρου ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ περιοδικῷ «Harpers Weekly» καὶ ἐξ ἄλλων ἐκθέσεων, τὰ ἐξῆς: —

« Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ κινήματος ὑπῆρξε τοιαύτη ὥστε μετὰ πεποιθήσεως δύναται νὰ θεωρηθῇ οὐχὶ ὡς ἀπλοῦν τι πείραμα ἀμφιβόλου τύχης περὶ τῆς διαρκοῦς ὑπάρξεώς του. Τὸ ἐν λόγῳ κίνημα ἐξεδήλωσε μέχρι τοῦδε ἀξιοσημείωτον ζωτικότητα, ἣ δὲ αὔξησις καὶ πρόδοός του ὑπῆρξε σταθερὰ καὶ ὑγιῆς καὶ θετικὴ τὸν χαρακτῆρα, πάντων τῶν μετεχόντων εἰς αὐτὸ ἀποφευγόντων πᾶσαν παρὰ φύσιν σπουδὴν καὶ τὰ ἐπισηφάλη ἄκρα. Τοῦ κινήματος αὐτοῦ ἀναγνωρισθίντος ἅπαξ παρὰ τῶν Ρωσικῶν ἀρχῶν, τοῦτο κέκτηται πλέον νομικὴν ὑπόστασιν καὶ νομικὰ δικαιώματα. Ὁ χαρακτῆρ αὐτοῦ καθιστᾷ αὐτὸ διακριτὸν ὡς μοναδικώτατον φαινόμενον ἐν τῷ πολυποικίλῳ καλειδοσκοπίῳ τῶν ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καὶ θρησκευτικῶν συμφερόντων, ἅτινα χωρίζουσι τὰς καρδίας καὶ διανοίας τῶν 160,000,000 ὑπηκόων τοῦ Τσάρου. Ἀφ' ἑτέρου ἡ πίστις τῆς νέας ταύτης κοινότητος εἶναι ἐξαιρετικῶς ἰδιάζουσα, καθ' ὅτι οὗτοι οὐδεμίαν προτίθενται νὰ ἔχωσιν ὀργανικὴν συνάφειαν μεθ' οἰασδήποτε ἐκ τῶν ὑφισταμένων ἀποχρώσεων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ εἶναι στερεῶς ἀπεφασισμένοι ὅπως μηδὲν λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων δογμάτων ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Ἀποστόλων, νὰ ἀρυσθῶσι δὲ τὰς διδασκαλίας των ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς πηγῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης,

ἄνευ οὐδεμιᾶς εἰδικῆς ἐξειτάσεως τῆς διατυπώσεως τῶν ἐν ταῖς ὀρθοδόξαις Ἐκκλησίαις τῶν χρόνων ἡμῶν ἀπαντιωσῶν διδασκαλιῶν, καὶ μορφώσωσι τὴν πίστιν καὶ ἐκκλησίαν των κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἰουδαίω-Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τῶν χρόνων τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ ἡγέτης τοῦ κινήματος κ. J. Rabinowitch, ἀνὴρ ἐνεργητικοῦ καὶ δραστηρίου χαρακτήρος, καὶ φιλόδοξος διὰ τὴν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους του, καὶ τὴν ἀνάδειξιν ἑαυτῶν διὰ τῶν ἰδίῳν αὐτῶν προσπαθειῶν καὶ μέσων, ἐγένετο τὸ πρῶτον γνωστὸς ὡς ζηλωτῆς θιασώτης μεταρρυθμίσεων μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἰσραηλιτῶν. Ὡν δὲ κάτοχος παιδείας καὶ ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος εἰς βαθμὸν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπέρτερον τοῦ τῶν ἀδελφῶν του Ἰουδαίων, ἐπεδόθη εἰς τὸ σχεδιάζειν τρόπους καὶ μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τῶν δεωδῶν καὶ σκοπῶν του. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἔπραξε πᾶν ὅτι ἠδύνατο ὅπως ἐπιτύχῃ ὑπὲρ αὐτῶν καλλίτερα πολιτικὰ δικαιώματα, ἀλλ' οὐδόλως ἠδυνήθη νὰ προστατεύσῃ αὐτοὺς κατὰ τῶν ἀγρίων διωγμῶν, οἵτινες διωργανώθησαν κατὰ τῶν δυστυχῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν Ρωσσίᾳ, Ρουμανίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς χώραις. Ἐμελέτησε καὶ ἐνεποιήθη ὁ ἴδιος τὰς μᾶλλον προηγμένας φιλοσοφικὰς ἰδέας τῆς Δύσεως, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι, γενομένων τούτων ἀσπασιῶν παρὰ τοῦ λαοῦ του, οὗτοι (οἱ Ἰσραηλίται) ἠθέλον οὕτω ἀνυψωθῆ ἐπὶ ὑψηλοτέρου ἐπιπέδου, καὶ ἀποκτήσῃ ὑψηλότερα ἰδεώδη καὶ εὐγενεστέρας βλέψεις. Ἀλλὰ ταχέως ἔμαθε νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τε τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν μέσων, καὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν τοιούτων μέσων ἐπὶ λαοῦ, τὸν ὁποῖον αἰῶνες διωγμῶν καὶ ἄκρα συντηρητικότης διέθρεσαν δυσμενῶς πρὸς ἀρχὰς τόσον διαφωνούσας πρὸς τὰς ἀπὸ παραδόσεων πεποιθήσεις των. Ἀκολούθως ἀπεπειράθη νὰ ἀποσπάσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὴν φιλοχρηματιαν των, ἣ ὁποία, μετὰ τὰς τυπικὰς θρησκευτικὰς ἀσκήσεις, εἶναι ὁ κύριος ταπεινωτικὸς καὶ ἐξευτελιστικὸς παράγων ὁ διέπων τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνατολίτου Ἰουδαίου. Ἀλλ' αἱ προσπάθειαι του ὅπως ἰδρῦσῃ δι' αὐτοὺς γεωργικὰς ἀποικίας ἐν τε τῇ Ρωσσίᾳ καὶ τῇ Ἁγίᾳ Γῆ, ἀπεδείχθησαν μάταιαι. Καθ' ὃν χρόνον ὅμως διέμεινεν ἐν Παλαιστίνῃ, ἣ πεποιθήσεις ὠρίμασεν ἐν αὐτῷ, μέσω τῆς μελέτης τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐν σχέσει πρὸς τὴν Παλαιάν, ὅτι ὁ Ἰσραὴλ διέπραξε τὸ σφάλμα τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ βίου, καὶ ἐσιάθη ἀσυνεπῆς πρὸς τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν, ἀπορρίψας τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἡ πεποιθήσις αὐτῶν αὕτη περὶ Χριστοῦ, ὡς τῆς ἐνσωματώσεως καὶ ἐκπληρώσεως τῶν ἀρχαίων προφητειῶν, καὶ περὶ τῶν ἰδεωδῶν καὶ βλέψεων τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνους, εἶναι ἡ κεντρικὴ σκέψις περίεξ τῆς ὁποίας περιστρέφεται τὸ ὅλον κίνημα. Αἱ παρὰ τοῦ ταπεινοῦ Ναζωραίου ἐξαγγελθεῖσαι ἀρχαὶ ἀγανωρίζονται ὡς ἐκεῖναι, διὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνον θὰ ἐξυψηρευθῆ καὶ ἐπιτευχθῆ ὁ προορισμὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἔθνους, καὶ δι' ὧν θὰ καταστῆ ἰκανὸς ν' ἀφίχθῃ εἰς τὸ τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον οὗτοι ἐχωρίσθησαν ὡς ἐκλεκτὸς λαός. Σοβαρὰ δὲ διακοπὴ τῆς κανονικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἰσραὴλ θεωρεῖται τὸ ὅτι πρὸ 1900 περίπου ἐτῶν ὁ λαὸς οὗτος ὡς ἔθνος ἠρνήθη ν' ἀποδεχθῆ τα ἀξιώματα καὶ τὰς ἀρχὰς

ἐκείνας, αἵτινες θεωροῦνται παρὰ πάντων τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἤδη παρὰ τοῦ κ. Ραββίνοβιτς καὶ τῶν ομοψρόνων του, ὡς ἡ νόμιμος καὶ μόνη ὀρθὴ ἔκβασις ὅλης τῆς προγενεστερᾶς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἰσραήλ. Ὅπως θεραπεία τὸ ρῆγμα καὶ τὴν διακοπὴν ταύτην εἶναι ὁ ἰδεώδης σκοπὸς τοῦ ἐκ Κισνοβίου μεταρρυθμιστοῦ, διὰ τῆς ἐκ νέου ἐπανόδου αὐτῶν εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἐπίλεκτος λαὸς εἰσῆλθε τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἐσφαλμένην ὁδὸν τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως.

Κατὰ τὸ -1880 ἐδημοσίευσε πρόγραμμά τι, διὰ τοῦ ὁποῖου συνηγόρει ὑπὲρ τῆς ριζικῆς ἀναμορφώσεως τοῦ ραββινικοῦ συστήματος. Ἐπεδόθη δ' ἐπὶ πλέον ἐνεργῶς εἰς τὸ ἔργον εἰραιρίας τινὸς διὰ τὴν διάδοσιν τῆς γεωργίας, μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Νοτίῳ Ρωσίᾳ Ἰουδαίων, θερμῶς δὲ συνηγόρει ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἰς Παλαιστίνην, κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν διωγμῶν τοῦ 1882. Κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς ρηθείσης περιόδου ἔλαβε χώραν ἡ μεταβολὴ αὐτοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰς θρησκευτικὰς του πεποιθήσεις. Ἡ μετὰ τὰς αὐτῆς δὲν εἶναι ποσῶς ἀποτέλεσμα ἔργου ἐκ μέρους Χριστιανικῶν ἱεραποστολῶν, οὔτε δύναται νὰ θεωρηθῆ προσηλύτος κατὰ τὴν συνήθη σημασίαν τῆς λέξεως. Ἡ μεταλλαγὴ τῶν φρονημάτων του ἐγένετο βαθμιαίως, καὶ μόνον μετὰ μακρὰν σκέψιν ὠρίμασεν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ ἡ ἰδέα τῆς διοργανώσεως Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν Ἰουδαϊκῆς ἐθνότητος. Μετὰ τὴν ἐκ Παλαιστίνης ἐπιστροφὴν αὐτοῦ, ἡ πεποίθησίς του ἦν : « Ἡ κλεῖς τῆς Ἀγίας Γῆς κεῖται ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ ». Ἐν ταῖς λέξεσιν « ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν Ἰησοῦς », ἐγκλείεται ὁ πυρὴν τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ δοξασιῶν. Τὸ ἔργον τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἐπιτυχές, καὶ πλείστοι ἀσπάζονται τὰς διδασκαλίας του.

Ὅποیان ὁ κ. Ραββίνοβιτς ἤρchiσε νὰ σκέπηται οὐ ὠφείλε νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν φανερῶς γνωστὸν ὡς πιστὸν ἐν Χριστῷ, περιῆλθεν εἰς πολλὴν ἀμηχανίαν βλέπων τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αἰρέσεων μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἐδίστασε νὰ ἐνωθῆ μεθ' οἰασοῦντι ἐξ αὐτῶν. « Ὅπως » λέγει, « διὰ νὰ μεταβῆ τις εἰς Χαναὰν ἀνάγκη νὰ διαβῆ τὸν Ἰορδάνην, οὕτως ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν πνευματικὴν κατάκτησιν καὶ ἀνάπαυσιν ». Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ Δεῖπνον τοῦ Κυρίου, τὰ μέλη, λέγει, τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν ἐορτάζουσιν αὐτὸ ἄλλως, εἰμὴ ὡς Δεῖπνον Πάσχα, ἀπαξ τοῦ ἔτους. Δὲν βλέπουσι δὲ τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον τοῦτο πρέπει νὰ ἐορτάζηται συχνότερον, ὡς γίνεται εἰς τὰς λεγομένας Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἐν τούτῳ ἡμεῖς συμφωνοῦμεν πληρέστατα μετ' αὐτῶν. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, λέγει, δὲν διέταξεν εἰς τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ νὰ ἐνθυ-